

גלויות מבית חיינו

♦ מבט אל חייו של תמים במחיצת הרבי ♦

תשורה

מזכרת משמחת הנישואין של
החתן התמים הרב מ' **צבי הירש** שי'
והכלה המהוללה מ' **חיה מושקא** תחי'
לרנר
ג' כסלו ה'תשפ"ג

גלויות מבית חיינו

מבט אל חייו של תמים במחיצת הרבי

תשורה

מזכרת משמחת הנישואין של

החתן התמים הרב מ' **צבי הירש** שוי'

והכלה המהוללה מ' **חיה מושקא** תחי'

לרנר

ג' כסלו ה'תשפ"ג

פתח דבר

בשבח והודיה לה' ולרגל שמחת נישואי ילדינו שי', ומיוסד על הנהגת כ"ק אדמו"ר הריי"צ בחתונת הרבי והרבנית בתרפ"ט, מגישים אנו בזה לאורחינו היקרים שי' תשורה למזכרת, ובה כמה מכתבים וד"שים טריים מימי האור ב-770, אותם כתבו אב החתן ואב הכלה בימי חורפיהם בעת בחרותם, ובעת שבתם בשבת תחכמוני בישיבת תומכי תמימים המרכזית 770 בצילו של הרבי נשיא דורנו, אל משפחתם בארץ הקודש.

המכתבים מכילים מאורעות שארעו ב-770, סיכומי התוועדויות ופנינים מסדר יומו של הרבי, ואף הנהגות מיוחדות מעבודת הקודש.

המכתבים נכתבו בציר הזמן בין תשמ"ח לתשנ"ד, שנים של אור וחושך, של גילוי וגם הסתר. המכלול מכניס את הקורא אל חיים תוססים של תמים ב-770, שסדר יומו ומהלך מחשבתו הטבעי נסוב סביב דבר אחד ויחיד – הרבי.

מתוך הקריאה במכתבים עולה ומתלקחת הזעקה מלב כל חסיד: עד מתי?! רצוננו לראות את מלכנו עכשיו ממש, ובעזרת ה' נזכה זעהן זיך מיט'ן רבי'ן דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה טפחים והוא יגאלנו!

כנספח – הוספנו מסמך רב עוצמה: הסיפור 'קצין וג'נטלמן' שכתב אבי החתן, תיאור חי ומדוייק מחיי בית הכנסת "הצריף" בשכונת סנהדריה בירושלים בו גדלנו, ובלי ספק מרשים גם את מי שלא הכיר את "הצריף" מעולם.

התודה והברכה לדוד הכלה ר' אלישיב שי', חוקר ותיק בגנזי חב"ד, שבין השאר שמר בארכיונו את המכתבים שכתב אבי הכלה בשנות בחרותו בישיבה בלוד ולאחר מכן ב-770.

כמו כן לאחי הכלה מענדי שי', שטרח בהכנת תשורה זו והגישה לדפוס – יישר כוחו!

בכבוד ובברכה

משפחות לרנר – קפלון

ג' כסלו ה'תשפ"ג

מכתבים

ז-770

מכתב אבי החתן

ב"ה

יום ה' נר שני כ"ו כסלו תנש"א

לכבוד משפחת לרנר

שלום וברכה.

... ב-770 יום רודף יום, ואם לא עוצרים מפעם לפעם אפשר להיסחף ולשכוח את ריבוי המאורעות שיש כאן.

בראשי פרקים: ביי"ט כסלו קיבלתי מהרבי שליט"א תניא (מהדורה ג'טו) וכמובן שזה המריץ את כל אחד ואחד מהמקבלים ללמוד בהוספה בספר זה. וכפי שהרבי עצמו אמר בהתוועדות של שבת-קודש שלאחרי זה, שזוהי מטרת החלוקה.

בכלל ההתוועדויות בשבתות האחרונות הם בשמחה רבה מאד מצד הרבי, וכמובן שזה בא לידי ביטוי ישיר גם אצל הקהל. כמו כן יש יותר שיחות: בשבת האחרונה היו 6 שיחות, ובהתוועדות שלפניה – 5.

אתמול היה כינוס של "תפארת זקנים – לוי יצחק" והגיעו (כרגיל) זקנים וזקנות מבתי אבות באזור זה. אחרי מנחה והדלקת נר שני שלאחריה, אמר הרבי שליט"א שיחה בת כ-25 דקות (זו היתה שיחה ראשונה ביום חול מאז היחידות בסוף תשרי). השיחה היתה מאד מעניינת, וממש מדהימה בפשטותה (בכל אופן זו היא התרשמותי).

הרבי דיבר על המעלה שבהדלקת נרות: נר שבת ויום-טוב ונר חנוכה, שבזה מודגש העניין שיש בכל מצוה (ועל דרך זה בכל מנהג) שעל ידי קיומה מאירים את העולם. כמו כן בירך את המשתתפים שיזכו לאריכות ימים ושנים טובות, ובכל שנה יתווסף במצב בריאותם פשוט בגשמיות וברוחניות.

בסיום השיחה אמר הרבי שנזכה ללכת לארץ-הקודש: "בנערינו ובזקנינו... פון יונג ביז אלט און פון אלט ביז יונג, און פון גאר יונג, ביז גאר אלט" (=מצעיר ועד זקן, ומזקן ועד צעיר, והצעיר ביותר עד הזקן ביותר). זה היה ביטוי מאד עשיר, בפרט כשהוא יצא מפיו של הרבי. [אני רוצה לשלוח לכם את תוכן השיחה, אך באגרת זו אין טעם לעשות זאת. ובלי-נדר באם תהיה הזדמנות קרובה, אשלח לכם את התוכן].

אחרי השיחה חילק הרבי למארגנים והאחראים חבילות מטבעות של דולרים עטופים בניילון שכתוב עליו "חנוכה תנש"א" (עד כמה שזכור לי) על מנת שיחלקו אותם לכל אחד ואחת מהזקנים והזקנות.

היום הרבי נסע (כרגיל בימי חמישי) לאוהל, ובערב התקיים היחידות לאורחים שהגיעו ל"ט כסלו וחנוכה. הודיעו שהרבי יחלק את המטבעות הנ"ל גם למשתתפים ביחידות, ואחר כך גם לשאר אנ"ש בתור דמי חנוכה. ואסיים בתפלה וברכה לרבי, שיזכה להמשיך להנהיגנו מתוך בריאות, אושר וכבוד, עד לביאת גואל צדק במהרה בימינו.

בנכם ואחיכם אוהבכם ממרחק גשמי וקרוב נפשי

שמריהו אהרן

ממכתבי אבי הכלה

נכתב בשנת תשמ"ז בעת היות אבי הכלה בישיבה קטנה תומכי תמימים
בלוד, ואחיו אלישיב שי' שהה אז בשנת ה'קבוצה' 770:

ב"ה

יום ה', י"א אדר תענית אסתר ה'תשמ"ז

להת' אלישיב שיחי'

שלום וברכה,

...מסתמא אין משהו מיוחד שיעניין אותך, כיון שאתה על יד הרבי, וממילא
לא צריך לעניין אותך שום דבר חוץ מה'עניינים' (ובכל אופן אם מעניין אותך
משהו מהנעשה מהארץ, תכתוב לי ואענה לך).

...וכן בשבת חופשה שעברה הייתי בישיבה בכפ"ח לא היה משהו מיוחד,
בלילה אכלתי אצל משפחת גינזבורג שיחי', והיה מאד נעים, חזרנו קצת
מהשיחות של פרשת בשלח והוספתי קצת מהמכתב שלך, וניגנו ניגונים,
וביאר לנו באריכות קטע 'קבלה' – במצוות ציצית דרך מצוותיך שאנו
לומדים, והיה יפה.

למחרת אחרי סעודת ש"ק הלכתי לפאבריינגען 770 בכפ"ח. היו שם ר'
(שלום) פלדמן ואחר כך הגיע ר' מוניה, ובמיוחד שלשה מאנ"ש שחזרו כעת
מ-770 עם בקבוק משקה מכ"ק אד"ש, וחזרו שיחות משבת פרשת בשלח.
וכן 'ירדו' קצת על ר' וועלוועל קסלמן שיחי' (הבנתי, שרוצים שימשיך
בישיבה – יבדל לחיים טובים, במקום אחיו ר' בערל ז"ל).

אגב, בד' אמות שבין ג"ע התחתון ('למזכירות') ול'זאל הקטן' – עם הקופת
צדקה הגדולה ו'מקום המכתבים', שם מרגישים ממש כמו ב-770, אך שאר
הבנין לא כל כך*.

---

* זמן כתיבת מכתב זה כחצי שנה לאחר חנוכת בנין 770 בכפר חב"ד, בטרם ביקרו בו כל
אנ"ש.

...אגב, מודה לך על המכתבים האחרונים שהיו די תכופים, וחוזר בבקשתי לשלוח לי כמה שיותר מוקדם את הליקוטים (ליקוטי שיחות שבועיים) ועוד מה שאתה יכול, ובנוסף למכתבים גם סיפורים .. (עשה למעננו אם לא למענך) וכן בית חיינו לי וכן לח.י. (חיים יוסף גינזבורג) .. וגם בפרט כל התשובות שיוצאים מאד"ש ומה ששמעת [חברים אומרים לי: אתה 'פרייר'! יש לך אח בקבוצה' ואתה לא מנצל אותן].

בברכה להצלחה בבתי חב"ד בגו"ר ודידן נצח, עד לבית חב"ד העיקרי – משיח נאו בקרוב ממזש.

נחמי'

נ.ב. שמעתי שנודע ביום שישי על החזרת הספרים ביום פורים דמוקפין, ושבשבת תרומה היה שמח מאד, ושיהיה תהלוכה עם הספרים אי"ה – לכן אנא תכתוב לי על כל זה תיאור, ואיך נראה כ"ק אד"ש, ובקיצור – שנחיה שם!

בשעה 10:00
ירד כ"ק אדמו"ר
ש ל י ט " א
במדרגות לאט
לאט, ומיד
פנה לעמוד
התפילה, בירכתי
" ש ה ח י י נ ו . .
והגיענו לזמן
הזה".

ביום ב' אייר תשמ"ח, נסע אב הכלה ללמוד בישיבה ליד הרבי. בשנה זו, מאז הסתלקות הרבנית בכ"ב בשבט, התפלל הרבי את כל תפלות ימי החול לפני העמוד בביתו:

יום ב' כ"ב אייר שנת תשמ"ח הקהל

לכל המשפחה שי'

שלום וברכה!

ב"ה הגעתי לכאן מתוך שמחה וטוב לבב ביום ב' אייר - לכתחילה אריבער, נכנסתי לבית כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת שחרית מיד באותו הבוקר, בפעם הראשונה. (הייתי שם שעה לפני הזמן - כיון שחלה טעות בשעוני...). בשעה 10:00 ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א במדרגות לאט לאט, ומיד פנה לעמוד התפילה, בירכתי "שהחיינו.. והגיענו לזמן הזה".

בעז"ה הצלחתי להיכנס גם למנחה- מעריב, אחרי שכ"ק אד"ש חזר מהאוהל. זכיתי ונאמרה שיחה מיד לאחר מעריב - לכבוד ב' אייר - לכתחילה אריבער. ראיתי קצת את פניו של כ"ק אד"ש שהיו רציניות בעיניים סגורות.

(עד שנכנסתי לתור ברשימה של 770, הצלחתי להיכנס עוד כמה פעמים מהצד...).

...בוודאי אתם שומעים על ריבוי השיחות ב"ה שיש - בה"ב, פסח שני בוקר, ליל ל"ג בעומר, מוצאי ל"ג בעומר, ועל התביעה העיקרית (שאמר ע"ז כ"ק אד"ש "בקשה נפשית") משך כל השיחות, כולל שבת (שבה נאמר "שכבר דברו בזה יותר מג' פעמים לחזקה" ובוודאי שהתחילו לעסוק בזה - ובטח ימשיכו וכו') "בכל דרכיך דעהו". ע"י ש"יתקע מחשבתי בחוזק" בזה שדבר זה נברא יש מאין, וכל קיומו הוא מאמיתת המצאו, (היינו שלא מספיק לשם שמיים, שדבר זה (אכילה זו וכדו') יביא תועלת לשם שמיים. אלא זה עצמו קיומו מאמיתת המצאו).

וכפשוט – כל חד לפום שיעורא דילייה, ושייך אפילו לתינוקות (כשמפרשים פירוש המילות בפרטות, ששתייה זו "נהיה בדברו". וכן הוא "בורא מזונות" אלו). וכן הדוגמא שהביא כ"ק אד"ש, שמיד בקומו משנתו, יודע שהקב"ה "בכבודו ובעצמו" עומד לידו ואומר "מודה אני לפניך כו".

"איי הוא לפני נטילת ידיים וברכות כו", ואי אפשר להזכיר 'שמות' ? - זאגט דער איד אז דאס איז העכער פון 'שמות' [אומר היהודי, שזהו נעלה יותר מה'שמות']. וכל זה קישר הרבי שליט"א עם ל"ג בעומר, שרשב"י אמר על עצמו "בחד קטירא אתקטרנא ב"ה, ב"ה אחידא, ב"ה להיטא כו".

בימים שלפני ל"ג בעומר, כולם היו במתח, האם כ"ק אד"ש ייצא לתהלוכה, כיון שיצאו כמה תשובות שלא ייצא. ו"כידוע איני נכנע ללחצים" ועוד וכדו'. אעפ"כ חשבו שיעשה 'ג'סטה' ויצא, לפועל – לא יצא. והמצב רוח היה קצת אפור, ובפרט שהיה יום גשום, וכמה בתי ספר בטלו את הנסיעה לכאן. רק לאחרי הכנס והתהלוכה, כשכולם היו במשחקים ב'עמפאיר', עבר כ"ק אד"ש במכונית לאורך כל 'קינגסטון' עד 'לעפערץ', וחזר ל'עמפאיר', לאורך כל המשחקים, לאט לאט, ומשם נסע לאוהל.

באמצע הנסיעה הזאת עצר ודיבר עם הר' העכט שי', שאמר לאד"ש: ס'איז געווען הצלחה למעלה מן המשוער" [הייתה הצלחה למעלה מן המשוער]. ואמר לו אד"ש "דאס איז א דבר שבעבר, מ'קען דאס ממשיך זיין, ס'איז נאך ל"ג בעומר" [זהו דבר שבעבר. אפשר להמשיך, הרי עדיין ל"ג בעומר].

סתם כך, היו תצוגות יפות, וכן "פלאטים" (משאיות עם מוצגים) יפים, כגון: כל המבצעים, ובית חב"ד של ילד בצבאות ה', מבצע יום הולדת,

בימים שלפני
ל"ג בעומר, כולם
היו במתח, האם
כ"ק אד"ש יצא
לתהלוכה, כיון
שיצאו כמה
תשובות שלא
ייצאו ו"כידוע איני
נכנע ללחצים"
ועוד וכדו'.

ושלושת הרגלים (!) ועוד תצוגות יפות על כל המכות: דם – יהודי מחזיק כוס מים, והמצרי כוס דם. וכדומה וכגון זה רבות.

הבן הקטן של חס"ד הלברשטאם שי' כתב לכ"ק אד"ש שמבקש שיצא ל'פאראד', והרי גם הרבנית נ"ע יצאה בשנים עברו. ואח"כ תיאר פעולותיו לקראת ל"ג בעומר. יצא לו תשובה "והרי אני נמצא בבית – ואהי' על קברה. ואשרי חלקו".

בשבת זו אמר כ"ק אד"ש, שההצלחה הייתה גדולה עוד יותר משנים עברו, וכמובן זה בגלל היגיעה הרבה וכו', שלפי"ז המציאה וכו'. (כידוע תבע אד"ש כמה פעמים לפני ל"ג בעומר לעסוק בהכנות בכל המרץ, וגם כל אחד בעצמו, בענין "תורתו אומנתו", שבזמן שלומד, אם זה שעה או חצי שעה או 18 דקות, ("ל שקשור עם "והחי יתן אל ליבו – שמה של הרבנית נ"ע) יהיה אז אומנתו).

אתמול בדולרים, אמר אד"ש להר' העכט שי': עוד דולר לשלם החובות אם נשאר, ואם לא – השתתפות בפאראד של שנה הבאה".

התוועדות השבת היתה קצרה, רוב השיחות התחילו – והחי יתן וכו', ונקודת ההתוועדות (כמעט) – בכל דרכיך דעהו. והחי יתן כו', "אמור ואמרת להזהיר וכו' (רש"י) מעלת הכהנים, שכל אחד הוא "ממלכת כהנים וגוי קדוש", שנאמר לפני מתן תורה, פרקי אבות פרק רביעי, המשנה הראשונה (עיין וכו') ארבע דרגות בעבודת האדם כנגד ד' אותיות של שם הוי".

לפני תפלת שחרית בשבת, הסתובב כלפי הקהל ועודד את השירה "זאל שוין זיין די גאולה" בשמחה רבה. בכלל, ניגון זה מלווה את האווירה כאן כל הזמן.

אגב, בהתוועדויות כעת, למדתי להשתתף בהתוועדות (של שבת) לאין ערוך מב' התשרי הקודמים. (כמובן וגם פשוט).

בל"ג בעומר עברתי בדולרים לאחרי השיחה, וקבלתי "ברכה והצלחה" ברור ביותר.

בברכה וכו'

נחמי'

יום ד' ט' סיון תשמ"ח הקהל

לכבוד עוזיהו שי'

שלום וברכה!

בהמשך לריבוי מכתביי הקודמים אליך... מרגיש אני חובה לכתוב עוד מכתב, בתקווה שתתנחם על העבר, ובעז"ה יהיו המכתבים "יותר" תכופים. מהנשמע כאן בבית חיינו: נתחיל קצת בזמן הקודם, ואח"כ לימים האחרונים:

לבן של חס"ד הלבפשטאם שכתב לאד"ש שמבקש שיצא לתהלכה וע"ד הרבנית נ"ע שהיתה יוצאת, ואח"כ סיפר על פעולותיו לקראת ל"ג בעומר, יצאה תשובה: "והרי אני נמצא בבית, ואהי" על קברה ואשרי חלקו".

בל"ג בעומר לאחר מעריב ולאחר שחרית למחרת ולאחר מעריב בלילה, התחיל אד"ש 'הנה מה טוב' (הרציני), ובתהלכה ירדו גשמים, ומתאים ע"פ המאמר דל"ג בעומר [ד"ה 'להבין ענין רשב"י' שיצא לאור בשנה זו] "הוה צריכא עלמא למיטרא".

כשעבר אד"ש בקינגסטון (והמשיך עד לעפערץ, וחזר לעמפאייר, ועבר דרך כל המשחקים, והביט לאט לאט) ניגש הר' העכט ואמר שהיה הצלחה

למעלה מן המשוער. ואמר
 אד"ש "דאס איז דאך א דבר
 שבעבר. מ'קען דאס ממשיך
 זיין, ס'איז נאך ל"ג בעומר".

כשעבר הר' העכט שי'
 בדולרים אח"כ, אמר אד"ש:
 "דולר נוסף להשתתפות
 בחובות, באם יש, ובאם אין -
 השתתפות "לשנה הבאה".

לפני ל"ג בעומר היה סדר
 של שאלות ותשובות בין הר'

העכט לרבי - מהתשובות ששמעתי ביניהם:

"אין מנהגי לצאת בקביעות כזו". וכשהר' העכט כתב שוב, ענה: "כידוע
 איני נכנע ללחצים".

בהמשך למשפט הספרים (והספרים שצריכים לחזור, ובוודאי שמעת
 על החשש תשובות שיצאו להם בינתיים בנוגע לאמירת תהילים על זה)
 מתקיימים מזמן לזמן משפטים (לא בפרסום) על הכסף הרב שצריך בערי
 להחזיר. ובינתיים שמעתי שהיה משפט א' שזכינו ב-120 אלף דולר, ואח"כ
 בעוד כמה עשרות, וזה חלק מדידן נצח.

משפחה שנפטרה להם בת רח"ל כמה שעות לפני הפסח, קיבלו מהרבי
 מכתב מיוחד ונפלא מ"הנסתרות לה' אלוקינו" וכו'. בנוגע לגלגול הנשמה,
 ותראה את זה בבית, אלישיב שלח את זה ממש בסמיכות לחג השבועות,
 יארציט עדיאל יוסף יצחק נ"ע. ואגב, ביום היארציט בהתוועדות קודש של
 אד"ש, דיבר אד"ש במעלת השם 'יוסף יצחק' וענינו בעבודה, וכדאי לפרסם
 בבית.

מאז חג הפסח, רוב התפילות שאין אומרים תחנון, אד"ש אומר ב'מודים' "והמרחם כי לא תמו" בתוספת ו' (אך יש תפילות שלא, ואין איש יודע הביאור בזה) כמו שבת ויו"ט.

מהימים האחרונים:

בהתוועדות שבת במדבר ערב חגה"ש, בא' הפעמים שניגנו, אחרי עידודים קלים בראשו ובידיו הק' – קם ממקומו ועודד במרץ רב במחיאות כפיים (כמעט, אבל לא נגע יד ביד). במהירות ובצורה נפלאה, בעיקר לכיוון ארון הקודש (צד ימין של הרבי, שם אני עומד, על בימת ההתוועדויות בין השולחן לזקנים שבצד דרום, רביעי מאחורי הר' יוניק שי', שומע די טוב, ורואה קצת לפעמים. ואת המחיאות כפיים ראיתי כל הזמן).

ביום א' דשבועות, עשרת הדברות, הקשיב אד"ש בע"פ, הסתכל קצת על הבעל קורא, וסקר הצדדים במבט של ריכוז.

המתנה הנפלאה שזכינו לה לפני התהלוכה, עמדתי מהצד, ואד"ש יוצא ועומד מול הפתח, ומסתכל נכחו על התהלוכה שעוברת ממולו – בעמידה ישרה כמפקד על צבאו, וביד ימין מעודד בסיבוב איטי יחסית, בקצב של 5 - 5 שניות לערך. לרגע א', עודד הילדים שעמדו בצד ושרו המארש בקול, ומעט הרים עיניו לצד, שם עומדים הבחורים, אך כל הזמן הביט רק ישר. לקראת הסוף, הבחורים התחילו גם ללכת, אבל נעצרו מקרוב כדי להמשיך לראות, הרים מבט לעברם ומיד המשיכו ללכת. ואח"כ הפנה ראשו חד לשמאלו, לבחורים שעמדו שם.

כיוון התהלוכה מקינגסטון לברוקלין, ועוברים על הפתח של 770, שם הרבי מסתכל.

בחזרה מהתהלוכה (שהיתה בעיקר בבורו פארק) בערך בשעה 12:00 בלילה, כולם מחכים בחוץ, התחילו ניגון שמח (נראה לי שנקרא "ניגון של כוס של ברכה") ואד"ש יצא כלפני התהלוכה, ועודד חזק לרגע בידו הימנית, ואח"כ בידו השמאלית, ואח"כ באופן לא רגיל התעכב וסידר את הגארטעל במתניות. ואח"כ עודד בידו הימנית בקצב מהיר ביותר שהשירה לא מספיקה

אותו. החברה שרו ויצאו מן הכלים לרגע. ומיד הסתובב, נישק את המזוזה ונכנס לחדרו הק'. אח"כ המשיכו לרקוד משך זמן רב בהתלהבות עצומה.

לאחרי קריה"ת וההפטרה, לפני שיורד מהבימה, כששני הספרי תורה משני צדדיו, אחז בטלית ונגע בס"ת מימינו, ואח"כ בס"ת משמאלו, ונישק. חיכה עד שהרש"ג ירד ואז חזר למקומו.

לפני כל התפילות של שבת ויו"ט, אד"ש מסתובב ומעודד פעם או שלוש, והשירה – זאל שוין זיין די גאולה, חוץ מלפעמים 'ושמחת בחגך' וכדו'.

בהתוועדות קודש דיום ב' דחג השבועות, בשיחה הנוראה והחריפה בנוגע לעסקנים, מפלגות וחינוך, היה ווארטים: בנוגע לצריכת הכסף וכו' 'בעט ביים רבי'ן – און טרם אקרא ואני אענה'. בנוגע לכך שהציבור ישן וכו' – כבר דיברו בזה כמה וכמה פעמים ולא עזר. והרא"ה שצריך עוד "שרייען און אויפעסן די הארץ". ובכל זאת מדברים שוב, מתוך ביטחון שהפעם וודאי יעשו משהו".

וכן כשדיבר על המעלות והדרגות הכי נפלאות שאוחזים בשבועות וכו', אמר, שעל אף הטענה שלא מרגישים וכו' כיון שיושבים בהתוועדות עם א' שכן הגיע לכל זה, זה נהיה שייך לכל אחד (או כששומעים מא' שהגיע לזה).

כוס של ברכה – שרו כמה וכמה ניגונים, כמעט ולא עודד. אך כשהגיעו ל'הרבי שליט"א', בקטע 'נתגבר על העולם' – עודד אד"ש במרץ רב שוב ושוב – אה, אה, אה, אה וכו' (כזכור מתשרי).

וכן כשהחזן הרוסי שר 'אחד מי יודע' עודד אד"ש בידו מצד לצד, והיה נראה על פניו התאמצות אבל פניו היו שמחות. וכן עודד ב'העך טי דורין מרקו', וכן עודד חזק ב'ווי וואנט משיח נאו'. להר' רוט שי' נתן משקה ואמר "הצלחה רבה אין גאנץ ירושלים".

אחרי שעבר הבן של חס"ד, קרא לו אד"ש וחיכה לו קצת, רצו מיד לקרוא לו, וגם ריל"ג הלך וחיכה עד שיגיע, וכשחזר, נתן לו אד"ש משקה.

כינוס תורה – התקיים אתמול ב-770. אגב, לכינוס אחרי פסח יצאה תשובה, בערך: "גרם נח"ר רב, ועוד יותר יגרום נח"ר באם יוציאו קובץ מכל הדיבורים שדיברו שם, ואפשר לצרף גם מכנסים קודמים".

היום התקיים כינוס קבלת פנים לאורחים, מוצלח, דיבר הר' חדוקוב שי', וכן הרבנים שי', שלוחים שי', ור' ג'ימי גורארי שי'.

- המשך להנ"ל, מכתב מיום א' י"ג סיון -

לאחר הקבלת פנים, בליל שבת נשא רואים כולם פתאום שוב מודעות על 'קבלת פנים' שתיערך במוצ"ש, וכולם מוזמנים וכו'. תיכף נתפרסמה השמועה, שאד"ש אמר ביום שישי (מסתמא) ליו"ד'ל קרינסקי שי' שיערכו קבלת פנים לאורחים, ושידברו ארבעה אנשים מסוימים בדווקא, חוץ מהשאר שידברו גם, והם: ר' ניסן מינדל, ר' ג'ימי גורארי, ר' חדוקוב, ור' בנימין גאראדעצקי, כולם מאגו"ח העולמית, ושידבר על זה בהתוועדות דשבת.

ובאמת במוצ"ש נערכה קבלת פנים ברוב פאר, וזה היה משהו נפלא מהתחלה ועד הסוף, ברור שזה בזכות הוראתו של הרבי שליט"א. פתח את המסיבה ר' קרינסקי שי', ואח"כ המשיך להנחות ר' אברמ'ל שם-טוב, בטוב טעם.

כדי שתבין את הנקודה העיקרית של הכנס, צריך להקדים את ההתוועדות של השבת. אד"ש התחיל במעלת היום י"ב סיון סיום ימי התשלומין, נשא וכו', אח"כ בנוגע לרמב"ם "מפרישין" וההבדל בין מעשר לצדקה (כותב לך בר"ת כיון שכל זה כבר תראה ב'הנחה'). ובנוגע לעיר שכולם חכמים (עשירים) צריך שיהיה לו מוכן מיד כשיבוא משהו, שיהיה לו מה לתת. וכאן עבר אד"ש שוב (בהמשך לשבועות) למצב החינוך המבהיל השורר באה"ק, ולדברי אד"ש זה התדרדר עד שאי אפשר לקרוא לזה בשם 'מצב' מסוים.

בא' הפעמים
שניגנו, אחרי
עידודים קלים
בראשו ובידיו
הק' - קם
ממקומו ועודד
במרץ רב
במחיאיות כפיים

[וכן על הבושה בהתיישבות יהודים באה"ק, עד שאפילו בירושלים העתיקה הרוב ערבים, וגם לרובע היהודי – יהודים עצמם מונעים את ההתיישבות שם כו].

ובנוגע לחינוך, שאפילו א-ב לא יודעים, ממילא צריך לגשת לילד יהודי ולהסביר לו שהוא שייך לעם יהודי, והוא בן של "לא נקראו אבות אלא לשלושה"! ו"לא נקרא אימהות אלא ארבעה"! – וממילא חבר מספר לחבר, וכן מספרים בבית, עד שפועל על חבר אחר להיות 'נר להאיר' וכו'.

וכן בזהר, בנוגע לשלושת הפסוקים של אהבת ה': אהבתי אתכם כו', מאהבת ה' כו', ואהבת את ה' כו', אמר הוראה נפלאה [שחזר על זה הר' העכט מאילת בכנס בצורה נפלאה, ביחס הרבי לחסידים].

שצריך להתבונן בזה שהקב"ה עומד כנגדו ואומר לו אהבתי אתכם כו'. ועל אף בלבולים וספקות וכו' שיש לו, יודע שהקב"ה אוהב אותו – און בעט פון עם [ומבקש ממנו] – אין אם אלא לשון תחנונים – ואהבת את ה' אלוֹקִיךְ. ולגבי זה במה נחשב כל הענינים המבלבלים וכו' וכו'.

כששרו לאחר השיחה, עודד כ"ק אד"ש בשיבה, אבל כאילו עמד על רגליו – פעמיים, התנועות היו מעל לראשו כמו "כפרות", במהירות מיוחדת ובפנים מבהילות, לכל הצדדים, גם לאחורה, ולאנשים פרטיים.

בשיחה לפני האחרונה (שבה דיבר קצר, שכל הענינים של "והחי יתן אל ליבו" המדוברים, צריכים לבוא במעשה בפועל ממש!) דיבר אד"ש על הקבלת פנים, ואמר שכל אורח הוא שליח ובא-כוח של מקומו, וממילא עושים קבלת פנים כדי שכל אחד ייקח למקומו את כל המדובר כאן וכו'. וכיצד הוא בא-כוח גם לאנשים כאלו במקומו שלא מכירם כלל? על זה התשובה, ש"זכין לאדם שלא בפניו".

עכ"פ בכנס, הנקודה העיקרית הייתה עסקן ציבורי (המדובר בשבועות) וחינוך. ר' יואל חזר השיחה בנוגע לכנס. ר' חדקוב בנוגע לחינוך, ועל השלום (ועל הקבל"פ) ו"דלאי מחלוקת" וכו'. ר' גי'מי – סיפר שפעם

לאחר הסתלקות הצמח צדק, הלך הקאפוסטער אל הציון, וכנראה לא זכה לגילויים, והלך אצל המהר"ש, ושאל אותו על זה. וענה לו המהר"ש: דו גייסט אויפ'ן אוהל, אבער ער (הצ"צ) איז געווען בא מיר...! [אתה הולך אל האוהל, אבל הוא היה אצלי!].

ר' ניסן מינדל אמר שזה 'יובל' בשבילו מאז הגיע לליובאוויטש באטוואצק (תרח"ץ), וכן סיפר משהו מה"חדר" (הכוונה למזכירות)

שהנה הרבה מוסדות כותבים לרבי דו"חות, וכדי לעשות נח"ר לרבי כותבים רק טוב, והכל נראה חלק, ועל זה עונה הרבי: נתקבל ות"ח, וכדומה. וחושבים, שאם כן, באמת הכל טוב. אז שכולם ידעו שאת הרבי לא מרמים, ומה שכותב נתקבל וכו' כיון שהוא אדיב וכו' כותב התשובה הנ"ל (וכן למחברי ספרים שונים ומשונים שאד"ש לא מתעניין בספריהם – כותב התשובה הנ"ל, והם מפרשים זאת כהסכמה וכו' – והרי זו שטות!). וכן הסביר מה זה אגודת חסידי חב"ד העולמית ומטרתה וכו'.

ר' גאראדעצקי שי' (ושיהיה לו רפואה שלימה בקרוב) הדיבור קשה עליו, ואמר שלחסידים יש כוחות לעשות ושיהיה בהצלחה. ואח"כ דיברו כל חשובי אנ"ש, שלוחים, עסקנים, רבנים וכו'. נמשך זמן רב, ועד 2 בלילה ישבו גם הבעלי-בתים מרותקים. ואח"כ עוד המשיכו קבוצות של בחורים להתוועד.

ממש בנעילת הכנס, העיר שיום זה המתחיל - י"ג סיון – זה יום חתונתם של הורי כ"ק אדמו"ר שליט"א – תר"ס, כמו-כן צוין דבר חשוב ביותר ע"י

עמדתִי מהצד,
ואד"ש יוצא
ועומד מול הפתח,
ומסתכל נכחו
על התהלוכה
שעוברת ממולו
– בעמידה ישרה
כמפקד על צבאו,
וביד ימין מעודד
בסיבוב

ר' שם-טוב, שהכנס נדיר ביותר בגלל שכל המזכירות השתתפה בו. (ר' בנימין שי' על שולחן הנשיאות ור' לייבל שי' למטה כי לא רצה לעלות). וכולם יצאו במצב רוח מרומם.

ברגע זה נזכרתי – ביום חמישי (י' סיון) חזר אד"ש פתאום מוקדם לפני שקיעה ומנחה הסתיים בדיוק בשקיעה, והיה זה לפלא.

(זכור לחבר'ה של"ג בעומר תשמ"ה, שחזר אד"ש בשעה זו, ומיד ציווה על התוועדות, והתחילו לנגן לפני המאמר, ובאמצע הניגון כשכמעט שקיעה, התחיל אד"ש את המאמר כדי לא לאחר).

בנוגע לחינוך, בשבת אמר אד"ש שכיון שהתורה היא חיינו וכו', ממילא זה נוגע בחיים כפשוטו רח"ל. (בשבועות היה ווארט "ואין להאריך בגנותן של ישראל און אוודאי דער רבי וועט ניט לאזן אז דאס זאל שאטן" ח"ו וח"ו. ונמצאים בפ' בהעלותך את הנרות, אור שמאיר לעיני כל בשר בגשמיות כפשוטו כן תהיה לנו בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו ע"י התגלותו בקרוב נאו!

עוד מהשיחה בשבת: בנוגע לביאת מ"צ בקרוב: "בפרט אז מ'געפינט זיך אין די לעצטע רגעים אדער ימים אדער שבועות אדער חודשים פון גלות".

הצלחה רבה ומופלגה בעבוה"ק בכלל ובפרט בגו"ר

נחמי'

אני כותב לך תשובה, שלא לפירסום. דווקא בשולי הגליון, שבאם תרצה להראות המכתב, תוריד את זה: יומיים לפני כ"ב שבט הגיעה לרבי ידיעה

על מחלוקת רצינית בין שלוחים באיזה מקום, וענה אד"ש: "אין איש שם על לב דאגתי..."

יום א' י"ג סיון הקהל תשמ"ח

יום חתונתם של הורי כ"ק אדמו"ר שליט"א – תר"ס

לכבוד המשפחה שי'

...מהנשמע כאן:

בשבת לפני שבועות קם הרבי ממקומו באמצע השירה בהתוועדות, והיה שמח מאוד, ודיבר ב'קאך' על הפצת המעיינות וכו', שחשוב להעביר הדברים הכי נעלים ("פנינה שבכתר") עד ל"חוצה" ממש.

בשבועות היתה שיחה חריפה ביותר, בנוגע לעסקנים שלא עושים כלום (וכפתגם הרבי הריי"צ שכל אחד הוא עסקן ציבורי), וכן על מפלגות, שכיון שמוגבל במפלגה שלו, לא מדבר עם אנשים ממפלגה אחרת, ולא דואג לשום ענין אחר חוץ מהמפלגה וכו'. ובעיקר בקשר לחינוך, שזה מצב מבהיל ביותר באה"ק שאלפים ומאות ילדים מסתובבים בלי חינוך יהודי, בלי לדעת א-ב וכו'. – "באם רק תחליט לעשות – ויחסר הכסף וכו' – בעט ביים רעבין, און טרם אקרא ואני אענה". וכן בנוגע לדרגות הנעלות שנמצאים בשבועות, "שעל אף שלא הגיעו לזה וכו', אבל כיון שיושבים בהתוועדות עם א' שהגיע לדרגות אלו – בוודאי שייכים הדברים לכל אחד".

ראיתי את המחזה הנפלא – שלפני ואחרי התהלוכה – מתואר במכתב לעוזי ועוד כמה דברים שמקוצר הזמן כעת וכו' לא אכתוב.

היה בשבוע שעבר קבלת-פנים פשוט לאורחים, ופתאום בשבת זו – הורה אד"ש על עוד קבלת-פנים לאורחים במוצ"ש, והורה שמתוך הנואמים

ידברו במיוחד חדקוב, בנימין גורודצקי, ניסן מינדל, ג'ימי גורארי'. וכל זה ע"י אגודת חסידי חב"ד העולמית.

בהקדים התוועדות דשבת, עבר שוב פעם לנושא החינוך באה"ק, והפעם ביתר תוקף. דומה לשבועות. וצריכים לגשת לילדים אלו ולומר להם שהם יהודים, והם בני האבות והאמהות וכו'. וחבר יספר לחבר עד באופן שהחבר בעצמו יהיה נר להאיר.

[וכן צעק בשיחה שבירושלים]

העתיקה גרים רוב גויים, ובקושי יהודים יכולים להתיישב שם, בגלל שיהודים לא נותנים להתיישב שם!]. ואין להאריך בגנותן, אבל כיון "לאפרושי מאיסורא" – צריך, והרי זה ענין של פיקוח נפש ממש, שהרי "התורה היא חיינו", ואם כן זה נוגע בחיים כפשוטו רח"ל.

בנוגע לזוהר היתה הוראה נפלאה – שהקב"ה נמצא ממולו, ואומר לו "אהבתי אתכם אמר ה'", "און בעט פון אים – אין אם אלא ל' תחנונים – ואהבת את ה' אלוקיך. ואם כן, על אף קשיים בלבולים וספקות כו' שיש, במה נחשב כל הבלבולים לגבי אהבת ה' זו...

בלילה היתה הקבלת-פנים מוצלחת ביותר! כל המזכירות היתה, רק שליבל ש' לא רצה לעלות אל שולחן הנשיאות. דברו כל הרבנים, שלוחים, עסקנים וכו' – מאוד יפה, והנקודה העיקרית – שיחת אד"ש בנוגע לעסקן,

וחינוך, עד 2 בלילה ישבו גם בעלי-בתים מרותקים! וכל זה בהנחיה נפלאה של ר' אברמ'ל שם טוב שי'. (תיאור מפורט יותר אצל עוזי שי').

ובנתיים ד"ש לכ"א בפרט,

בברכה וכו'

נחמי'

יום א' ערב יום הבהיר כ"ח סיון תשמ"ח שנת הקהל
לכבוד אחי היקר נו"נ וכו' עוזיהו שי'
שלום וברכה!

טרם קבלתי מענה על מכתבי הקודם, ואני כבר שולח את מכתבי הבא, פשוט, שאחרי שבת כזו אי אפשר שלא לכתוב, וכל שכן כשמדובר במר וכו'. ולפני זה, אתעניין לדעת איך עבר עליך יום הולדתך והמסיבה וכו', ובטח המשכן ופירותיהן על כל השנה כולה, שנת הצלחה בגו"ר וכמובן מתוך תשמח ותשמח.

כזכור לי, כתבתי לך על המחיאות כפיים הנמרצות שהיו בשבת פ' נשא, ועל חינוך וכו', קצת עידכון מאז: יום חמישי לפני זה, הגיע אד"ש חזרה מהאווהל, באופן פתאומי, ולפני שקיעה (לערך 8:00) ושמתי לב שמנחה הסתיים בדיוק(!) בשקיעה. עד אז היה נוסע כל פעם בערך ב 1:00 וחוזר קרוב ל 9:00. ומאז ממשיך לנסוע באותו זמן (אולי קצת יותר מאוחר) וחוזר 9:30-10:00.

האריכות בנוגע ל"חלשה דעתו של אהרן" בשבת בהעלותך – אך למותר, כיון שבטח כבר שמעת ולמדת כו'.

לשבת אד"ש מגיע בערך 5:00, וכשחוזרים ממבצעים, שואלים: הרבי כבר הגיע? וישנה הרגשה שכאילו אד"ש מתארח ב-770 לשבת, ושואלים, האם האורח הגיע?.. וכמים הפנים כו', ישנה מקצת ההרגשה כשנכנסים להתפלל עם אד"ש בביתו.

עכ"פ, אד"ש התחיל ההתוועדות במעלת שבת זו, ובפשוטו של הרש"י שלח לך לדעתך, ובעבודה "שלח" "ארויסשיקן אלע כוחות צו טאן מיט זיך, און מיט אנדער", "לך" "זאל ניט זיין קיין נהמא דכיסופא, דארף זיין לדעתך".

המשיך למאמר כעין שיחה "שלח לך" ע"פ הלקו"ת במעלת המרגלים מחשבה דיבור, ובעבודה 'טהורה היא, אתה בראתה' כו'. שיחה ב': התחיל בשאלה על עצם שילוח המרגלים, וביאר ע"פ כמה דוגמאות דעקידת יצחק, וחינוך, שמה שאין בזה ציווי כי זה בגדר "הכשר מצווה" ועל זה היותו נשמה בגוף עם שכל וכו', צריך לחשוב בעצמו כך וכך זמן, או כך וכך, או שיעור הליכה 18 דקות [כך וכך דק' – איני זוכר הזמנים. ובנוגע ל-18, מענין! שגם בשיחת ל"ג בעומר "שילמד לפחות חצי שעה או 18 דקות באופן דתורתו אומנותו". והרי זה כמנין "והחי יתן אל ליבו", וכמפורסם השטורעם שבזה, וד"ל] כיצד לבצע את פרטי הציווי. ואם עדיין יש לו שאלות, שילך לעשה לך רב.

ועפ"ז מובן ה"שלח לך", ומכאן ההוראה "נשיא דורנו שיקט שלוחים, מפיץ זיין המעיינות חוצה. קען ער קומען און פרעגן – וואו איז די חוצה, וואס פאר א ספר (קונטרס) דארף ער לערנען מיט אים, אויב ער דארף גייען אין מקווה פאר דעם, און וואס פאר א הדרכה דארף ער זאגן אויף דעם. "שאוני והטילוני אל הים", ע"ד המעשה אז איינער א משולח וואס דער רבי דער שווער האט אים געשיקט, האט געפרעגט בא רבי'ן פרטי פרטים וכו'. דערנאך האט מיר דער רבי געזאגט, אז דער משולח האט געפרעגט אזוי ווי א בן יחיד, וואס בעט "שאוני והטילוני אל הים", א וודאי (בקול רם) איז יעדער איינער א בן יחיד, וע"פ פתגם הבעש"ט, שנולד לעת זקנותו (זקנתם), אבער ער איז א נשמה בגוף מיט שכל וכו', קען זיין "לדעתך", טראכטן אליין, איך צריך לבצע השליחות" (כמעט מדויק).

בהמשך לזה היה האריכות בנוגע ל"חלשה דעתו של אהרן" כו', ואעפ"כ אנו לא משתתפים בדף היומי?! שבזה נהרא נהרא ופשטיה, שגדולי ישראל התנגדו לזה בתחילה, ובנוגע אלינו, כיון שמייסד הישיבה דתו"ת לא הורה להכניס את זה בין שאר הלימודים, מובן וכו'. איי יבואו ויטענו על הרמב"ם?! (א) דאס איז געווען נאר א הצעה. (ב) בגלל אריכות הגלות, ועדיין לא בא, חשבתי מה חסר, ועלה בדעתי שאולי לימוד כל התורה כולה. איני זוכר איך התבטא, אבל התבטא שבאמת צדק וזה הדבר המתאים וכו'.

לשבת אד"ש
מגיע בערך
בשעה 5:00
וכשחוזרים
ממביעים,
שואלים כולם:
הרבי כבר
הגיע?..

כאן אמר "כולם מודים אז לאלתר לתשובה, כולם מודים אז לאלתר לגאולה, כולם מודים שצריך לימוד כל התורה כולה, וזה ע"י הרמב"ם הלכות-הלכות כו'".

ובסוף שיחה ג': שכל מי שהכניס משקה, יעלה ויכריז, ובטח כל אחד ישתתף ע"ד "במקום שמחשבתו של אדם" כו', וגם בממונו וגם בגופו וכו'.

כאן סימן להר' לוי לומר לחיים ועל כוס גדולה, הר' גייקאבסאן חשב שהכוונה אליו, ואמר אד"ש "ס'איז דאך א מחשבה טובה מצרף זיין למעשה" (כרגיל יש הרבה גירסאות וכו') (כל זה באמצע "והריקותי לכם ברכה), ופתאום הצביע אד"ש להר' הערץ מאנגליה, שהוא עלה לתורה בשבת זו, ואמר בקול: "הערץ – והורה לומר לחיים (ויש גורסים: הערץ מאכט דאך א חתונה), לאח"כ חיפש את בנו שיאמר גם לחיים, וענה לו אד"ש, ואח"כ אמר "א פריילעכן ניגון – שמח תשמח", ולייבל שי' התחיל, וכל הקהל אחריו. אד"ש התחיל למחוא כף – בלי לנגוע יד ביד, כמסמן לקהל למחוא כפיים – במהירות רבה.

ואח"כ עם ידו הימנית סובב במהירות רבה לכל הצדדים, ופתאום נעמד ומחא כף יד ביד (אפילו שמעו קצת) במהירות רבה ועצומה לכל הכיוונים

– לערך דקה. והשאגות של "שמח תשמח" היו אדירות! והתיישב (פניו היו רציניות, ולי היה נדמה כאילו ער האט דורכגעפירט הענין), ושאל את לייבל שי' איפה ד"ר פעלדמאן, שחתנו באמצע שבע-ברכות. חיפש את חתנו (שם-טוב) והיה על הפירמידות – מוסתר, וסימן אד"ש שיעמוד ויראו אותו, וענה לו לחיים. ופנה לעבר ר' יואל שי' ואמר 'שיבנה ביהמ"ק'. באמצע הניגון שתה אד"ש את הכוס, כמדומני עד סוף, (ואגב רובה משקה מכל מקבלי המשקה, ומיעוטה יין). בסיום הזכיר אודות ברכה אחרונה.

בליל שישי האחרון היה כינוס הקהל לבחורים בחובבי, שיצא לזה תשובה נפלאה, משהו כמו זה: "שיהיה בהצלחה רבה עד ל"מאד מאד", לקו"ת פרשתינו, אעה"צ". זה היה באמת מוצלח, הנושא היה לקראת זמן הקיץ, או בקעמפ, או מרכז-שליחות, ובהמשך לחינוך, 'חלשה דעתו' וכו'. בסוף דיבר הת' חוני משולובין שי', קצת מצחיק אבל "דוגרי" בלי להתפעל, כרגיל.

בהמשך לזה הראו ווידאו של קטעים במשך הנשיאות – נפלאים! התוועדות תשי"א-ב, הרבי הולך ברחוב, אד"ש מלווה את שז"ר, ס"ת של משיח, התוועדות מאמצע הלמ"דים נפלאה, אד"ש בפנים שוחקות לעבר הקהל, ואח"כ רוקד על מקומו, ממש רוקד. (בל' העולם [דעת] התחתון – אד"ש צעיר).

ובהמשך לזה, היה השבת כזה שמח, ואד"ש ממש רקד על מקומו, היה נראה כאילו אד"ש רוצה להפריך הטענה שאילו הייתי בזמן ההוא כו'..

גם היה בשעת אמירת מאמר ('חדש ימינו כקדם') ועוד.

אח"כ התוועד ר' ראובן דונין שי', הנק' האדמו"ר מחיפה.

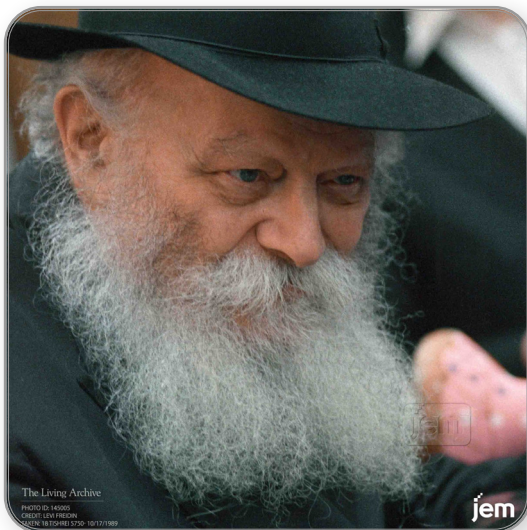
בקשר לכ"ח סיון, שמעתי כעת שהרבנית נ"ע סיפרה: כשהיו בעיר (וישי משהו כזה), התחבאו פעם שבוע שלם במחסן מלח, מפחד הנאצים ימ"ש וזכרם.

בברכת הצלחה רבה בעבודתו בקודש, ובזה אשאר אחיו וידידו הדו"ש ומברכו בכט"ס, ומצפה למענה,

נחמי'

- המשך להנ"ל, נכתב יום
למחרת, כ"ח סיון ביום -

הוספה: אתמול הייתי מנחה
מעריב ליל כ"ח סיון בבית,
אד"ש הגיע הכי מאוחר
מהזמן האחרון (שבכלל עד
כמה שידוע לי - לא היה
לפנים כאלו זמנים) 10:30.
מעריב הסתיים ב 11:00.
ציפו לשיחה, אך הרבי פנה
לעלות. זלמן יפה התחיל
לשיר 'ופרצת', ואד"ש עודד

תוך כדי עלייה במדרגות. בא' המדרגות, כשעזב את המעקה לרגע, כמעט
מעד ח"ו, וזה הראה עד כמה כל עידוד בידי עולה בהתאמצות מרובה.

אחר כך היה התוועדות חסידים גדולה ב 770, ר' יואל לימד את המאמר,
אח"כ דיבר מישהו מהימים ההם, ומצא כמה רמזים במס' 47 (תש"א-
תשמ"ח), וסיפר ששני הקול-קורא'ס הראשונים שיצאו "לאלתר לתשובה
לאלתר לגאולה" יצאו בסיון תש"א, וד"ל. ר' וולפא דיבר על השייכות
ד"שלח" להפצת כו' דכ"ח סיון, ועוד הרבה רמזים וגימט' וכו'. דיבר א'
שזוכר את ההתוועדות דאז, ואח"כ דיבר הרב לו שהזכיר את שיחת אד"ש
בפסח, שגם הוא בעצמו לא עסק בשטורעם על משיח - עד שהגיע לכאן,
וד"ל. ועוד סיפר כמה דברים נחמדים, ובעז"ה במכתב הבא אספר לך.

ואח"כ התוועדו קבוצות, כולל אהלי-תורהניקע'ס, עד הבוקר. קצת זמן
אחר הכנס, הגיע איצ'קע שפרינגער שי' ודפק ואמר שיש ביום ג' הצבעה
ל'מיהו יהודי', שיאמרו תהילים. אמרו קצת, ואח"כ הוא התוועד עד מאוחר.

יום ב' ה' תמוז תשמ"ח שנת הקהל

להורים שי'

שלום וברכה!

...לצערינו רואים אנו כאן במוחש שזעקות הרבי של"ט"א בנוגע לחינוך, נוגעים ב"חיים כפשוטו רח"ל", לאחר שנפטרו בתוך שבוע הבת של ר' דוד ראסקין שי', ובעל תשובה מ"הדר התורה", ושליח צעיר מניו דזערזי – מאנגעל ע"ה, שנהרג בתאונה. המקום ינחמינו כו', ונשמע רק בשורות טובות כל הימים.

ובטח ישתדלו כל אחד ככל יכולתו בלימוד א-ב כפשוטו או א-ב של יהדות עם "ילדים" ברוחניות.

כמדובר בשבת זו בצעקות נוראות, בנוגע לשאלה הראשונה ששואלים למעלה לאחר מאה ועשרים, וכבר שאלו את גדולי ישראל בדורות הקודמים גם, "נשאת ונתת באמונה": דבר ראשון שואלים – איפה הילדים שעומים למדת א-ב?

אמנם לומד הוא רזין דרזין, או עכ"פ רזין, או עכ"פ נגלה דתורה כו'. **אבער** ניט צוליב דעם דיין נשמה אראפגעקומען דא למטה!! – תומ"צ היא עשתה גם למעלה, משא"כ מה שהקב"ה "פונה מכל עסקיו" כדי להוריד את נשמתך למטה, כדי ללמוד א-ב עם אידישע קינדער, היות וזה "תפקיד הדור", שנשיא דורנו נתן, וזכה דורנו שנאמר לו ברורות שתפקידו "הפצת היהדות והמעיינות חוצה".

נכנס הרבה לתירוצים של המלמד – שצם שני וחמישי – ממילא אין לו כוח, וכשכבר מעירים אותו, חושב שעושה טובה למישהו, הנה "ער טוט א טובה זיך אליין!!"

אמנם לומד
הוא רזין דרזין,
או עכ"פ רזין,
או עכ"פ נגלה
דתורה כו'.
אבער ניט צוליב
דעם דיין נשמה
אראפגעקומען
דא למטה!!

ובנוגע לפועל, כל מי שיש לו אפשרות לדאוג למלמד לילדים – או למנהל על מלמדים וכו'. קצרה היריעה מהכיל את כל השיחה – אבל כבר בתחילת השיחה (בנוגע לאותיות ק' ר' ח' שמיוסדים על אות ה' ו"בה' נברא עוה"ז") התחיל בקול רם, וכשהגיע לענין נשאת ונתת באמונה, היה בצעקות צרודות נוראות משך כ-10 דקות לערך, ושוב ושוב חזר בצעקה "נשאת ונתת באמונה" – "לערנען אל"ף ביי"ת מיט אידישע קינדער".

והלוואי שכל אחד ישתדל ככל יכולתו בענין החינוך, והמפלגות הדתיות באה"ק יתחילו לפעול בחינוך, ובזה נחסוך הרבה דברים מהיפך הטוב, וכמובן מתוך שמחה וטוב לבב (סיום שיחה ד'). בשיחה האחרונה אמר בנוגע למעשה, שלא יבואו בשאלות כמו א צופעשטצען בן יחיד (בן יחיד מפונק) עם "ידידות בריוולאך" וכו' וכו', לארגן הרבה התוועדויות של י"ב-י"ג תמוז, "והולך ומוסיף ואור באור פני מלך חיים, ותיכף ומיד ממש!".

ויה"ר שיהיה כהציווי והנתינת כוח (גם יחד) תשמח ותשמח, ועוד בשנת הקהל, יתגלה נשיאנו ויגאלנו מיד נאו, ובברכה להצלחה בגו"ר

נחמי

ככל הנראה נכתב בקיץ תשמ"ח

מהתוועדות של ? : ... (אחרי שחזר ... עם מצב רוח) ענה לו באריכות, והתחיל "לא כל סדר השתלשלות עומד על עבודת התפילה של האטשע פייגין... (לא בזלזול)". ובזה חזר לבאר עניין ההתקשרות והסיפור ש"אם תהיה מקושר אלי – תהיה מקושר למי שאני כו' ". ומה שאמר אד"ש (=אדמו"ר שליט"א): אנו מקושרים אליו (ואין למעלה מזה) כו'. והיה גוטע (=טוב).

בליל י"ד תמוז היתה התוועדות חסידים גדולה אבל היה יבש (אחרי שלמדו את המאמר – עשרה כו' – עם ר' יואל שי'). אבל מאוחר מאוד התוועד ראובן שי' דונין, עד הבוקר.

בשבת בלק – העידודים לפני התפילות היו במרץ ובפנים תקיפות ביותר (לא רגיל). ובדיבורים בהתוועדות בנוגע לחינוך היה הווארט "אריינווארפן זיך אין חינוך" (=לזרוק את עצמו לעבודת החינוך).

בשחרית ח"י תמוז (צום) היו כמה דברים ב"עננו". וגם בסליחות היו שינויים וכו', אך כיון שלא שמעתי בבירור איני יכול לכתוב בפרטות. בהפטרה במנחה: "ונתן – מים – לחם לאוכל...". וכן במקום "תחת הנעצוץ..". אמר: "הנה הנעצוץ יעלה..". הנה – וד"ל. כמה פעמים שמעתי וכן היום במנחה, בקדיש: "יהא שלמא רבא... (מפסיק לרגע) מן שמיא". בשחרית אתמול, בקדיש לאחרי שיר של יום: "בחייכון ... דכל בית ישראל (הפסיק משך זמן, והוסיף) – בעגלא כו'.

לאחד שקנה חנות בתשעה-באב! מגוי, ואין לו הצלחה, יצאה תשובה מהרבי: "הנהגת החנות (ו) בכל השייך לה – על פי שולחן ערוך – אזכיר על הציון".

(מענה שהתקבל מהרבי) להתוועדות חסידים כ"ח סיון:

כן יבשרו טוב מפעולה נמשכת – דכל הנ"ל, ובהוספה דווקא, אזכיר על הציון.

לכנס 'הקהל' בישיבת חובבי תורה (תלמידי ה'קבוצה'):

יהי רצון שיהיה בהצלחה רבה במאד מאד, לקוטי תורה פרשתנו, אזכיר על הציון.

לגברת מרוסיה שרוצה לעלות משם, ענה הרבי שתחכה עד שמחת-תורה, ובאם משיח עוד לא יבוא, ידבר עמה שוב.

עד כאן בינתיים, בפרישת
שלום כל החברים,
לאלתר לגאולה,
נחמי'

מאדר תשנ"ב 3 שבועות
לפני ז"ך אדר:

ב"ה

אמא יקרה תחי'

אכן עברתי ליד כ"ק אדמו"ר
שליט"א וביקשתי ברכה.

הגעתי ב 5:20 לערך, הייתי

בין האחרונים ממש (מוקדם מהרגיל), המאור פנים לאנשים שמלפניי הקל
מעלי את המבצע.

כשהגעתי לרבי נתן לי דולר אחד ומיד אמרתי (בערך כך) א ברכה פארן
מאמע. כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לי מיד עוד דולר ואמר בלשונו הקדושה
"פאר די מוטער זאל זיין גוטע בשורות".

יצאתי נרגש, ואני מצטער על עיכוב ההודעה עד עכשיו.

מצפה לשמוע מהם בקרוב,

נחמי'

ככל הנראה מאדר תשנ"ב

ב"ה

אמא ואבא שי'

שלום רב וברכה מרובה!

כיון שעדיין אין בידי תוצאות לא מיהרתי להודיע. גם אחרי כמה נדנודים ללייבל שי' עדיין לא הספיק לעבור על כל הפאקסים שהתקבלו מאז יום ה'. בעז"ה מחר בבוקר אברר אצלו שוב וברגע שיהיה בידי משהו אשלח בלי"נ.

ואח"כ עם ידו
הימנית סובב
במהירות רבה לכל
הצדדים, ופתאום
נעמד ומחא כף יד
ביד (אפילו שמעו
קצת) במהירות
רבה ועצומה לכל
הכיוונים

אגב, הפקס שנשלח שבוע לפני כן ובקשתם שאברר עליו, הרי לדברי לייבל שי' פשוט לא הגיע ברור בפקס בשל הכתב הקטן והלא ברור, ולכן לא יכול להכניסו אל הקודש. הוא מבקש שיכתבו ברור וגדול יותר.

כך בכלל, ב"ה הכל בסדר. ב'בית חיינו' לצד דברים המעכבים גם מסתדרים ענינים אחרים ו"סוחבים"...

מעוזי, אני שומע ד"שים מידי פעם והאחרון – מדוד שי' נחשון שהיה כעת שם בקישינוב ו"הם נראים מבסוטים"...

את הדולר מכ"ק אד"ש אשלח בעז"ה בהזדמנות ראשונה. "ואני אמרתי בחפזי" הרמזים שמצאתי בו (כנהוג פה לאחרונה לחפש רמזים במספר הדולר וכיוצא-בו, מיוסד על עניין ההשגחה-פרטית בכלל ובפרט שמוסיף חיות וכו'), כל המספרים יחד שווה ל"גל", (חצי השני דשמך) שבזה צריך להיות חיות – "חי" המספר הראשון.

הדורש שלום כולכם ..

נחמי'

המכתבים להלן מהתקופה שלאחר כ"ז באדר ראשון תשנ"ב.

תקופה זו היתה קשה במיוחד מה שידעה חב"ד בתולדותיה: לאחר אירוע מוחי סבל הרבי משיתוק חלקי שכלל גם את כוח הדיבור. במשך חודשים ארוכים, מכ"ז באדר ראשון תשנ"ב ועד תשרי תשנ"ג, כמעט לא יצא הרבי מחדרו. דאגתם וגעגועיהם של החסידים לא ניתן לתאר, וכל פיסת מידע שזרמה מכיוון הרופאים העוזרים או המזכירים אל מחוץ לחדר נתפסה בידיים לזהטות, ולצד זה גם נפוצו שמועות שונות ומשונות, שחלקם היה צורך אף להכחישם מאוחר יותר.

אט אט החל השיפור לתת את אותותיו, וכך מחודש תשרי תשנ"ג החלה תקופה בה היה הרבי יוצא אל הקהל על כסא בתמיכת המזכירים בחלק גדול של התפלות, אל מרפסת גבוהה הצופה אל כל אולם בית המדרש. לאחר התפלה היו מסירים את הוילון, והרבי בתנועות ידו הבריאה והמתפקדת ובתנועות ראשו הקדוש עודד במרץ רב את שירת הקהל, שזעק מעמקי לבו בתפלה לראות את הרבי מוליך אותנו אל הגאולה השלימה.

קייץ שנת תשנ"ב:

ב"ה

ערב שבת מברכים החודש מנחם-אב

לכל המשפחה א גוטן שבת!

הנה בקשר למצב הבריאות כ"ק נשיא דורנו בשבוע-שבועיים האחרונים שומעים על שיפור איטי אך מידי יום, היינו במצב האכילה, מיום ליום גדלים האחוזים (שלפני ימים עמדו על 20%) של האוכל הנכנס דרך הצינור ומעט בצורך באינפוזיה. נודע שעלה במשקל, מתחזק ויושב זקוף יותר. כן נראה התקדמות גם במבט והפנים כו'.

כעת "יום שישי אחר חצות" השמש נוטה לשקוע, ותיכף ומיד שפרינגט מען און מ'טאנצט אריין אין ('קופצים ורוקדים אל..') יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים.

ונתבשר בבשורות טובות תיכף ומיד שלא בערך להאמור לעיל...

שבת שלום, נחמי'

ד"ש לכולם כו' (גם בשם עוזי שי')

פסח תשנ"ג:

ב"ה

לכל המשפחה שי'

א גוטן מועד!

מאז הטלפון אתכם (שהי' לי כמים קרים כו') היו פה 'דברים טובים' ואני מזדרז לכתוב לכם אודותם.

בערב פסח – ירד הרבי לשריפת חמץ אל מקום הבוילער למטה ליד הספריה כבכל שנה, שם סימן לר"י גאנזבורג לזרוק לתוך האש. כן עשה גם מכירת חמץ ובחתימת ידו (בעזרת לייבל). והפריש חלה מהמצות (שהגיעו אחר הצהריים).

לחלוקת המצות לאברכי הכולל עבור משפחות אנ"ש שי' שאל לייבל את הרבי "אם אפשר לחלק" אך הרבי אמר "נו" ... שהוא רוצה לחלק.. וכך היתה החלוקה כבכל שנה כשאברכי הכולל עוברים ליד פתח חדרו של הרבי, וכמעט בלי עזרת המזכיר לקח הרבי בעצמו ונתן ליד כל אחד ואחד.

למעריב לא יצא להתפלל בציבור אלא התפלל מוקדם ותיכף התחיל את ה'סדר' (מוקדם). מכאן אקצר קצת בפרטים שגם איני זוכר במדויק, ובקרוב

יתפרסמו ב"בית משיח" וכדומה. בכל אופן, את שני ה'סדרים' עשה הרבי באריכות ובשלימות – כשעתיים ומעלה כל אחד. לבד סידר את המצות והקערה. ואמר מתוך ההגדה בנחת.

אפיזודה מעניינת: ב"מגלין הפת" הרים לייבל מעט את המפה, אך הרבי החזיר את המפה ומשך את המצה מעט החוצה – דיוק בנוגע למעשה! בשני הסדרים שתה הרבי ד' כוסות מלאים, ב'כזייתים' אכל

הרבה מצה, ובישולחן עורך' אכל את הביצה שהטבילה כמה פעמים, וטעם קצת משאר האוכל. כשהחזירו 'כוס של אליהו' ניגנו 'א-לי אתה' והרבי השתתף בתנועות שפתיו הק' 'בם בם'.

בליל א' בשעה 9:15 יצא כ"ק אד"ש לאמירת "שפוך חמתך" אל מחוץ לפתח 770! על פי השמועה זה היה כך, גנזבורג יצא לפתוח את הדלת ולייבל אמר לרבי שהדלת פתוחה, אך הרבי לא הסתפק ואמר "נו...", וכששאל לייבל אם הרבי רוצה לצאת נענה בחיוב..

הרבי ישב על כסאו, מיד שיצא הביט אל השמים (כבכל שנה) אחר כך אמר מתוך ההגדה "שפוך חמתך", הביט אל הקהל, עודד קלות בראשו הק' ונכנס לחדרו. הקהל היה קטן כיון שזה היה בהפתעה. למחרת כבר עמדו מול החדר "פרמידות" גבוהות של אנשים וטף "קהל גדול", וכמובן.. הפעם לא יצא כ"ק אד"ש.

תפילות מנחה ובליילה מעריב, היו כרגיל (עודד פחות מלפני ..). נזכרתי בעוד פרט: בשני הלילות נכנסו ה"מיוחסים" לקבל מצות – כמנהגם מידי שנה אחרי מעריב, אך הפעם היה אחר ה'סדר'. שוב יצא הרבי לפתח חדרו הקדוש וחילק לכל אחד. לר' ג'ייקאבסאן חייך הרבי חיוך של ממש.

הנה בנוגע אלינו, ה'סדרים' עברו יפה ב"ה ועד שעות המאוחרות של הלילה. עוזי עזר לעשות 'סדר' לרוסים בפלטבוש (מרחק שעה ויותר הליכה) בליל ב'. ובשעה מאוחרת אחרי חצות הגיעו (הוא וחבר) לישיבה לעשות בעצמם 'סדר'.

מתאים להנ"ל אסיים בווארט מהר"ד בעת ה'סעודות' (המתפרסם כעת בכפ"ח) שאמר כ"ק אד"ש: "לאחרי האפיקומן מתחילים ימי הגאולה"...

"מפני קדושת המועד לא באתי על החתום"...

אחרון של פסח תשנ"ג:

...באחרון של פסח יצא הרבי לקהל בזמן סעודת משיח, התחילו לנגן כמה ניגונים, ובאמצע סימן הרבי לתפילת מעריב..

אייר "אני ה' רופאך" תשנ"ג

שלום וברכה!

(ספק) אם יש צורך אבל אעדכן אתכם בקורות היום:

ב-10:3 הבחינו בחלישות אצל הרבי שהפסיק להגיב. היתה מחשבה לקחת לבית-הרפואה, אך בינתיים כעבור רבע שעה חזר הרבי למצב הרגיל, וכשאז שאלו את כ"ק באם לנסוע, ענה בשלילה.

הבהלה אחר כך היתה שלא הבינו פשר דבר שקרה לפתע, ולשם זה הגיעו רופאים וכו' שקבעו שכעת המצב טוב וניסו לברר מה היה. לקראת ערב הודיע לייבל שהרופאים והבדיקות מעידים על מצב טוב. וב-8:30 הודיע שוב שהרבי התפלל מנחה ואכל, ביקש שיקראו לפניו מכתבים וענה כרגיל, התפלל מעריב וביקש שוב לקרוא מכתבים, וכשנגמר סימן שרוצה לנוח, וכעת נח.

למחרת כבר עמדו מול החדר "פרמידות" גבוהות של אנשים וטף "קהל גדול", וכמובן.. הפעם לא יצא כ"ק אד"ש.

ונשמע בשורות טובות תיכף ומיד,

נחמי"

סיון תשנ"ג:

ב"ה

ערב ר"ח סיון

אחרי דרוש שלומם הטוב, מאשר קבלת המכתבים והבקשות המצורפות .. מצורף הדף ללייבל שי'.

היום יצא הרבי לתפילת מנחה (בדיוק ב-3:15 השעה הקבועה מאז ומתמיד) ועודד את השירה כמ"פ.

אומרים שבתחילת השבוע היתה הטבה בכמה פרטים.

נהנינו מהמכתבים...

את המכ' ללייבל אמסור מחר בעז"ה.

כעת הסתיים פאבריינגען
 כיתתי שנשא משמעות
 היסטורית במידת מה, כי
 הוא שולח מכאן כמה חתנים
 לשעה טובה ומוצלחת, וכן
 כמה קבוצות לרוסיה. כמוכן
 עצם הישיבה יחד עם ניגון פה
 ושם תורמת הרבה, אך ציפיתי
 שיעריכו זאת יותר..

זה מאמר ראשון בסדרה
 במדור "על עצמינו"..

כ"ק אד"ש יצא גם לתפילת
 מעריב, ולאחר התפילה עודד
 את השירה במשנה תוקף.

ר"ח סיון – "ביום הזה" לשון גילוי – עד לשלימותו תיכף ומיד.

כל טוב ובשו"ט,

נחמ"י

ככל הנראה מקיץ תשנ"ג:

ב"ה

שלום וברכה!

דבירה, היום אמר לי בנימין שהרבי ענה על מכתבך בהן ראשו הק', ובטח
 מכאן והלאה יקל עליך התרת הספקות באופן טוב כו'.

ב"ה זכינו בימים אלו לגילויים לא רגילים כפי שבטח כבר שמעתם. המראה הזכיר לא קצת פאבריינגען, וכמה פעמים ענה לחיים באמצע האכילה, וכל אופן האכילה אמר מלכותדי"ק. זיכער דאס ברעכט און וועט ברעכן אסאך העלמות והסתרים כו'.

כל זה נוסף על רצף התפילות מיום ה' – הבלתי רגיל.

...

כאן המקום להודות על הברכות, וכל המברך מתברך, שיתקיימו בי ובכם בתוספת מרובה על העבר.

שנשמע בשורות טובות, נחמי'

נ.ב. מה שלום משפחת אלישיב. ממשהו שמעתי שהוא כבר ברוסטוב. אגב, ה"סוד" הגדול של סארטוב-רוסטוב הפך פה לשיחת יום ואפילו "סוד הישיבה" כבר שמעתי מכמה.

אך יחד עם זאת שמעתי ש"עזרת אחים" ויתרו על העיר ביודעין ובמפורש.

ב"ה

כ"ג תמוז ה'תשנ"ג

ברוקלין נ.י.

שלום וברכה!

במענה על מכתבם...

לא תאמינו את מי ראיתי היום כאן מצטופף בתוך הקהל כדי לחזות בפני קודש-הקדשים – את השכן מר הרב ... ! (=מחוג הליטאים) לא הספקתי לגשת אליו כי עד שהבחנתי שאכן זה הוא – כבר נעלם. על כל פנים אחרי כזה 'מנחה' כמו שהוא ראה אין לי ספק שיש לו "ספקות באמונה" חזקים...

ב"ה זכינו בימים
אלו לגילויים לא
רגילים כפי שבטח
כבר שמעתם.
המראה הזכיר לא
קצת פאבריינגען,
וכמה פעמים ענה
לחיים באמצע
האכילה, וכל אופן
האכילה אמר
מלכותדי'ק.

(היינו, אפשר זיי זיינען פארט גירעכט... (=אולי
הם בכל זאת צודקים...)).

בשורות טובות,

נחמי'

מנחם אב תשנ"ג:

ב"ה

שלום וברכה!

נגשתי ללייבל ושאלתיו על ... ומזכרונו אמר
שהתשובה היתה חיובית.

כן הכנסתי עבורה בקשת ברכה לרפואה-שלמה.

בהשגחה פרטית קבלתי היום שני ד"שים מאבא. האחד מסר לי אברך
מהכולל בשם דייטש שהיה בחתונת .. למזל-טוב בבית הכרם. והשני מסר
לי בנימין בשם בנו שי' שהיה כעת בארץ הקודש ויפגשך, אבא, במלון פלז'ה
(כמדומני), בקבלת-פנים לאיזה אורח 'מהחסידיים של יונה' (אבצן ע"ה) ...

הנה כי כן הד"שים קשורים עם "שמחות בא אידן" – וביום שהשמחה
במעוננו, אצרף ברכתי שירבו שמחות הולך ומוסיף, משמחת ה"ווארט"
(שבטח היה בהצלחה) לשמחת החתונה ועוד לפני כן שמחת הגאולה
בפשטות אכי"ר.

אתכם,

נחמי'

נ.ב. כ"ק אד"ש יצא היום לתפילת מנחה, ואחר כך אל הקהל לרגע קצר.

ה"קעמפים" ששרו היום, הזכירו קצת שכבר עומדים בפתח "סעפטעמבער השחור"...

ערב ראש-השנה ה'תשנ"ד

...אתמול יום ב' קיבל כ"ק אד"ש פני"ם פעמיים לאחר מנחה ואחר מעריב. הסדר – מניחים על השולחן והרבי יושב ומביט על כל אחד ואחד, ולכמה ולכמה הניד בראשו.

אחר מעריב של אתמול, כשרו 'יחי' עשה כ"ק אד"ש בתנועות ראשו הקדוש בחוזה בלתי רגיל שלא היה כבר זמן רב! (ניכר שהתאמץ על זה). יחד עם זאת הביט שוב ושוב על כל הקהל, כל זה משך זמן ארוך (יחסית)...

מכתב מתשרי תשנ"ד:

ב"ה

שלום וברכה און א גוט יאר! (=שנה טובה)

אף כי מי הוא היודע בסדר עבודת הקודש של הרביים ופעולתם וכו', וכו', אך באופן גלוי לא היו דברים יוצאים מגדר הרגיל, ועל כן אפרט בקצרה.

בערב ראש השנה יצא כ"ק למנחה. לפני השירה אמר את נוסח ה'התרת נדרים' לפני הקהל, ואחר כך שרו ה'יחי'. אחר כך קיבל פ"נים (=בקשות ברכה 'פדיון-נפש') על פתח חדרו הקדוש במשך כחצי שעה לערך.

בתפילות ר"ה יצא לאחר מעריב יום א', קריאת התורה תקיעות מוסף ומנחה יום א' (בעודו עם הטלית), מעריב יום ב' – שעודד בחוזה רב במיוחד (כך בכלל בתפילות ר"ה עודד ומביט הרבה לפי ערך), בליל שבת יצא שוב לאחר מעריב, וכן למנחה שבת בא טאג (=ביום). לאחר שקיעה יצא הרבי

להתוועדות החסידיית, וניגנו כל ניגוני רבותינו – בחלקם עודד ובכלל הביט הרבה על הקהל ולקראת הסוף – וביחי' עודד יותר מכל.

לאחר מעריב יצא שוב להבדלה.

בכלל הצפיפות רבה, וכצפוי.

עוזי ואני ב"ה מרגישים טוב.

מסרתי כל הפ"נים וכן שאר השליחויות (כמעט, ומחר אשלים).

ד"ש מעוזי.

בברכת השנה,

נחמי'

תיאור קצר מיום כיפור תשנ"ד:

ב"ה

מוצאי יו"כ נ"ד

שלום וברכה!

דו"ח .. מליובאוויטש, יום כיפור ה'תשנ"ד:

בערב יום כיפור שחטו התרנגול בג"ע התחתון, וכ"ק אד"ש כיסה בעפר תוך כדי שאומר בפיו.

כן יצא למנחה ואח"כ לקהל – זמן הברכה לאנ"ש.

לפני כל נדרי שאלו את הרבי אם התמימים יעברו (זמן ברכת התמימים),

וכ"ק אד"ש יצא על פתח חדרו הקדוש, וכל התמימים עברו בזריזות.

מיד לאחר מכן נכנס לחדרו בבית הכנסת לכל נדרי – שם החזיק בספר-תורה.

לאחר מעריב יצא אל הקהל ועודד קצת.

ביום – מקריאת התורה והלאה הרבי היה בחדר בבית

הכנסת, לאחר מוסף לא יצא אל הקהל.

מנחה התחילו מאוחר, ובנעילה נכנס הרבי אל החדר. ל'מארש' (=בסיום יוהכ"פ) יצא אל הקהל, ועודד קלות, בסוף כשניגנו 'חי' עודד מעט יותר. בעיקר הביט חזק. אחר כך סימן בידו הקדושה, תקעו בשופר, וחזר לחדרו למעריב. אחר מעריב יצא הרבי שוב אל הקהל כשהכובע לראשו, עשו הבדלה, שרו והביט חזק.

איך אצלכם עבר הצום. עוזי ואני צמנו קל ב"ה.

אגב, נזכרתי (כבר כמה פעמים ורק עכשיו בכתב) להודות לך אבא, על עוגת ה'לעקאח' שהספיקה להיגמר הרבה לפני זמן קבלת 'לעקאח'...

ואם יהיה לנו שנה מתוקה כמו העוגה הזאת – דיינו...

שנה מתוקה,

נחמי'

נספח

קצין וג'נטלמן

שלושה סיפורים על בסיס סיפור אמיתי – כתב אבי החתן לפני שנים רבות, כמזכרת לבית הכנסת שלנו “הצריף” – בו התפללו שתי המשפחות לרנר וקפלון במשך שנים. הסיפור התפרסם בשבועון ‘כפר חב”ד’ פרשת לך-לך התשס”ה:

היום שבו העבירו את הריהוט הישן מהצריף למבנה הכמעט גמור של בית הכנסת החדש, היה אחד הימים הסוערים ביותר בחייה השלווים של קהילתנו. כשבע שנים לסירוגין נמשכה בנייתו של בית הכנסת החדש. קדמו להם שנים רבות – בטח יותר מעשר שנים – של דיונים וויכוחים, אישורים ודחיות, ביטולים ואכזבות.

בדרך כלל, היו העיכובים מהזן המצוי של אישורי שכנים וועדת הבניה העירונית על שלל דרישותיה שנראה היה כאילו כולן נוסחו מלכתחילה על מנת להפוך את חלום בית הכנסת החדש לבלתי ניתן להגשמה. אולם בפעמים הנדירות בהן נראה היה שעוד משוכה בירוקרטית הוכנעה או נעקפה, היה העיכוב מגיע דווקא מתוכנו. פעם היה זה אחד מחברי העמותה שביקש לשקול חלופה נוספת. פעם היה זה סגנו של הגבאי שדרש שינויים מפליגים בתכנון חזית המבנה ופעם היה זה מתפלל ותיק שהזהיר מפני אובדן האוירה המיוחדת של “הצריף”.

מכל המניעות והעיכובים, היו דווקא אלה מהסוג האחרון הקשים ביותר לצליחה. הצריף שנבנה למעלה מעשרים שנה קודם לכן כפתרון זמני למיקומו של בית הכנסת שלנו, הפך עם השנים לסמל. הצריף שברבות השנים הוכיח שאין לך דבר קבוע יותר מפתרון זמני, היה סמלה המסחרי של קהילתנו. אורח שהזדמן לתפילה אחת בצריף, לא במהרה היה משכח את רישומה. ומי שזכה לשבות במחיצתנו שבת שלמה, כבר היה לשגרירו של הצריף בעירו ובמדינתו. חזון נפרץ היה דו-שיח של היכרות בו הצגתי את עצמי כבן השכונה, כשבן שיחי שלא נראה היה שמתמצא הוא ביותר בשמות

השכונות בעירי, היה מתלהב כמוצא שלל רב ומכריז: "אז אתה מהצריף!" הצריף הקטן והצנוע, המרוחק קמעה מבתי השכונה כך שבשבתך בין ארבע קירותיו לא היית בטוח שקיומו מורגש במעלה הרחוב, קנה לו שם של בית תפילה חסידי חמים. שם שהלך לפניו למרחקים.

למביט מן הצד נראה היה הצריף כבנוי מאזבסט ומעץ ומקורה בגג דמוי רעפים, אך מי שידע להתבונן, ידע שכל אלה היו רק השכבה החיצונית של גופו. הצריף היה בנוי בעיקרו על ליבותיהם שופעי החום, האמונה והשמחה של מתפלליו. לפני תקופת הצריף, היה המנין מתכנס באחד המקלטים בשכונה, המקלט שמול פתח דירתו של ר' יוסף. כשלוש שנים היינו מתפללים במקלט עד שפעם אחת בליל יום הכיפורים פרצה בו שריפה. הנזק היה כבד למדי. ספרי התורה ניצלו בנס, אך סידורים וחומשים כמו ספרי קודש אחרים ופריטי ריהוט רבים ניזוקו קשות. אחרי השריפה היה ברור שלא נוכל להמשיך במקלט. השכנים טענו ש"לא כל יומא אתרחיש ניסא" ובלאו הכי הוצאו לבית הכנסת צוי סגירה של מכבי האש ושל הג"א. בדרך לא דרך, הושגה ארכה של חודשים ספורים לביצוע הפינוי בפועל. אך הזמן היה קצר והוא נוצל ביעילות ניסית.

בשמחת תורה של אותה שנה יצאנו באמצע ההקפות מהמקלט ורקדנו ממושכות על משטח הבטון שנוצק כבסיס לבית הכנסת הזמני החדש. בשעה מאוחרת חזרנו למקלט כשבלבבות מפעמת בניגון אמרתם של רבותינו נשיאנו "אחרי שריפה מתעשרים". סוף סוף יהיה לנו מבנה נאות למנין. אמנם מדובר בצריף אבל זה רק בשלב הראשון. "פתרון זמני". בהמשך, לא היה ספק, יבנה כאן בית כנסת של ממש.

הצריף הפשוט והצנוע היה עד מהרה ל"תל-תלפיות" שהכל פונים אליו. "סמרקנד" היינו מכנים אותו. כי כמו בסמרקנד של שנות מלחמת העולם השנייה, ככה בצריף שלנו "אין בית-המדרש זיצן האנט ביי האנט, מתנגדים חסידים און רבנים, רייכע גלייכע מיט קבצנים" [בבית המדרש יושבים יד ביד, מתנגדים חסידים ורבנים, עשירים וגם קבצנים].

קשה לשים את האצבע על הסיבה המדוייקת בשלה נמשכו אנשים אל המקדש מעט הזוה כאל אבן שואבת. האם זה היה בגלל השעה המאוחרת שבה התחילו את התפילה בשבת בבוקר? אולי בגלל ה'קידושים' שנערכו שם ביד רחבה והיו מלווים בניגונים חסידיים הרושמים בקולמוסם את שהנפש מבקשת להביע, בצד סיפורי מסירות נפש שהיו הנוכחים מספרים על אחרים. אולי בגלל מהותו של גרעין המתפללים שלכל אחד מהם בעצמו היה עבר של מסירות נפש בפועל ממש והווה מפואר לא פחות. אולי ה"שלוש-עליכם" הלבבי שבו מקדם ר' אורי כל אחד, פנים חדשות כוותיקות, הוא שהיה "פוגע" בכל אורח והופך אותו ממציץ לבן-בית. אולי השיעורים בגמרא ובשלחן ערוך שנמסרו בו מדי ערב.

אולי ה"שיחה" שחוזר המשפיע ברתת לפני קריאת התורה, כשהוא מדייק בלשון הרב וכל חזותו אומרת "הנה בעל השמועה עומד כנגדי". אולי ר' אברהם, שחכמה ואמנות חברו יחדיו במלאכתו, וכשאתה שומע אותו קורא בתורה, אתה מתחיל להבין איך אפשר לקרוא את ה'תוכחה' על פי כל כללי הדקדוק והנגינה "און ס'זאל זיך ניט הערן קיין קללות" [ושלא יישמע קללות]. אולי קול הפעמונים של הגבאי, שאם שמעת אותו פעם אחת בתפילת גשם או ב"אתה יצרת", לא תוכל לוותר על ההזדמנות להתפלל בציבור שבעל-תפילה כזה הוא שלוחו. אולי ברכת הכהנים שהיה מברך הכהן מנעוועל בכל מאודו, בחול ובשבת. או חופן הבייגעלעך שר' זלמן ממחר להעניק לזאטוטים תוך שהוא מזרזם לומר "מזונות". ומי זה יחגוג שמחת-תורה במקום אחר, אחרי שראה פעם אחת "אתה הראת" בניצוחו של ר' נטע?

בכל אופן, הסיבה המדוייקת אינה משנה. עובדה היא שהצריף "המרווח" היה צפוף ביחס בלתי פרופורציונאלי בעליל למה שהיה המקלט הקטן. היה ברור שצריך להתרחב איכשהו, ההתלבטות הייתה בין הדרך הארוכה והקצרה של הוספת טלאי על גבי טלאי ושיפוץ המבנה, כך שיהפוך עם הזמן לדירת קבע, לבין הדרך הארוכה מני ארץ ורחבה מני ים של בניית בניין חדש שיענה על כל הצרכים שעד כה מצאו את פתרוןם באולמו האחד והיחיד

של ה"צריף" (ליצני הדור היו אומרים שהצריף הוא ממש כמו תיבת נח, רק ששם היו שלוש קומות ובצריף הכל נכנס בקומה אחת...).

בסופו של דבר גברה ידם של המצדדים בבניית בית חדש. מי שהכריע בשאלה, ללא שהתייחס אליה בפרטיות, היה הרבי בהכרזתו על "שנת הבניין". בבוקר ערב ראש השנה של מוצאי שנת הבניין, מיד לאחר "התרת נדרים", התייצבו כשני מניינים מותיקי המתפללים על מגרש סמוך לצריף וכשבאמתחתם רק האמונה היוקדת ש"כשהרבי אומר – עושים", ניגשו למלאכת שבירת הקרקע והנחת אבן הפינה.

לאחר הטקס הקצר, התחילו הנוכחים להתפזר כשהם מברכים איש את רעהו בברכת "לשנה הבאה בבית הכנסת החדש". לפתע התייצב ר' יוסף מלא קומתו והרעים בקולו: "רבויתיי! אם אתם רוצים באמת להתפלל בשנה הבאה בבית הכנסת החדש, אל תדמו בנפשכם להסתפק במלמולי 'לשנה הבאה'. תוציאו, במחילה, את פנקסי הצ'קים ותרשמו כאן ועכשיו כמה מהר אתם רוצים שבית הכנסת יעמוד על תילו". לא איש דברים הוא ר' יוסף. ודווקא משום כך, הרי שכשהוא כן מדבר, דבריו עושים רושם. מה גם שר' יוסף אינו מסתפק בדיבור, וכמנהג חסידים הוא שולף מכיסו את הנתינה הראשונה בצורת שלוש שטרות בני מאה דולר כל אחד. שטרות שכאילו הגיעו הרגע מבית הדפוס. אט אט מצטברות ההמחאות אישה לרעותה. מפה ומשם עושים גם המזומנים את דרכם אל הערימה הקטנה. כעבור דקות אחדות פונה ר' יוסף שוב אל הנוכחים: "עכשיו רואים שאתם רציניים! הכסף שנאסף פה לא מספיק בשביל לבנות משהו, אבל ביחד עם המאה דולר שקיבלנו מהרבי, זה יספיק בשביל מקדמה לאדריכל. כתיבה וחתימה טובה ולשנה הבאה בבית הכנסת החדש!".

"אמן!" הדהדה התשובה והתגלגלה במורד הוואדי הסמוך.

"אמן" חזר ההד מן ההר שגם הוא כמו הצטרף לאיחול.

בשבת נח, רגע לפני התפילה, ניגש ר' יוסף אל הגבאי והודיע שהוא "יוצא לדרך" ועל כן, כמנהג בית הכנסת, מגיעה לו עליה. ר' יוסף התכונן

לצאת לאמריקה לרגל שמחה משפחתית. אני מדגיש שהוא נסע לשמחה משפחתית, כי מי מהקוראים שמכיר את ר' יוסף רק מרשימה זו, עוד עלול לחשוב שהוא תכנן מסע שנור. ר' יוסף הוא לא שנורר. ר' יוסף בצעירותו היה קצין בכיר בצ"ה הרוסי. הוא גוייס לצבא שלא בטובתו, אף על פי כן, ברגע שלבש את מדיו, החליט להראות לכולם מה זה חייל יהודי. מסתבר שהיה מה לראות. בעבודה קשה, טיפס ר' יוסף בסולם הדרגות, פיקד על ספינות ואף הגיע לדרגת 'פאלקובניק' (אלוף משנה). כשהשתחרר מהשירות היה חזהו עטור באותות ובמדליות על חלקו בפעולות שמעולם לא סיפר עליהם לאיש.

היה רק מעשה גבורה אחד, שעליו היה מוכן לדבר לעתים רחוקות. מעשה שלא זיכה אותו בעיטור רשמי כלשהו. פעם הגיע קצין מהפיקוד העליון לביקורת בספינתו של ר' יוסף. כמנהגם של 'ימאים וכמנהג "המדינה ההיא" וכל שכן ימאים במדינה ההיא, אין נפטר אדם מחבירו אלא מתוך בקבוק או שניים של וודקה משובחת. ואף ביקור זה נחתם בשתיה בשופי. הקצין האורח כנראה 'לקח' יותר מדי, וכך הותרו חרצובות לשונו והוא שחרר כמה פנינים על חשבון 'היהודונים'. "אז עוד לא הייתי כזה זקן" היה מספר ר' יוסף כשאגרוף ידו השמאלית מתכווץ אינסטינקטיבית. "נתתי לו אחת כזאת בפנים, שהוא נשכב מיד על הרצפה. לא רציתי שהוא ישכח למה זה הגיע לו. הערתי אותו והזהרתי שאם הוא לא מתנצל מיד, בתוספת 'קבלה על העתיד', הוא הולך לגמור את החיים במקום ואני הולך לעשר שנים בסיביר. הוא בכה כמו ילד, ביקש סליחה והבטיח שבחיים הוא לא יחזור על השטויות שלו. כנראה שבכל זאת הוא שכח את המקרה כשהגיע למפקדה, אחרת אני לא מבין למה לא שלחו לי מדליה...". היה מגחך ר' יוסף, "אבל את הלקח שהוא למד, תהיה בטוח שהוא לא שכח עד היום".

**

ראובן פלד (שם בדוי) סיים את תפילת שחרית בבית הכנסת "יאנג-יזרעאל", וכדרכו סקר במבטו את יושבי המקום, המקומיים והאורחים. ליד כותל המזרח נפלו עיניו על דמותו של אורח מבוגר ונשוא פנים. הוא הזדרז

לקפל את טליתו ואת תפיליו וניגש אל האיש כשידו מושטת בברכת "שלום עליכם".

- "עליכם השלום".

- "פון וואנעט קומט א איד?" [מהיכן מגיע יהודי?]

- "פון ארץ ישראל".

- "אוו, אורח מארץ ישראל! ומה מביא יהודי מארץ ישראל לבית כנסת אמריקאי של 'אולד יזרעאל'?"

- "נו, כשיש חתונה במשפחה, נוסעים גם לאמריקה. מה לעשות?" מחייך האורח אל המתעניין.

"אני מבין" אומר ראובן פלד. ובליבו הוא מזדעזע: "אני לא מבין איך ה'ארצישראלדיגע' יכולים לשלוח יהודי מבוגר לאמריקה, בשביל לממן חתונה במשפחה! בטח הוא התחייב גם לדירה".

כלפי חוץ אין ראובן פלד מסגיר שמץ משאט הנפש שהוא חש כלפי המחותן האכזר של האורח. בזריזות הוא שולח את ידו אל הכיס ושב ומושיט אותה אל האורח בצירוף שטר של מאה דולר. "תזכירו אותי בבקשה בזמן החופה, ראובן בן דינה".

"מה זה?" נבוך הזר. ובלא קול הוא מוסיף: "הרבה דברים כבר חשבו עלי, אבל לתת לי פדיון? נסחף קצת האמריקאנער הזה".

"זה מה שאני נותן תמיד לארצישראלדיגע. שיהיה בשעה טובה ובמזל טוב." הוא ציפה לתגובה קצת יותר מכירת תודה, הוא אמנם נותן צדקה לשם מצווה ולא בשביל י"שר-כת. מה זה אומר? שצריך לייבש אותו עם יד מושטת באויר?

לפתע קולט ר' יוסף את משמעותו של הפדיון. ה'אמריקאנער' הזה. מה הוא חושב שאני?! אגרוף ידו השמאלית מתכווץ אינסטינקטיבית. הוא נעמד על הרגליים ולוחש בקול רם: "דעם הונדערטער זאלט איר גלייך

צוריק נעמען! וואס בין איך פאר אייך? א שנורער?! [את המאה דולר האלו תחזיר לכיסך מיד! מה אני בשבילך? קבצן?!].

ראובן אינו מתווכח. מעולם לא חשב את עצמו לפסיכיאטר. בן-אדם מגיע עד אמריקה בגלל חתונה, אז אפילו אם לא שנורר, שייקח את ה"מייאל'ה" ויאמר תודה. מה זו ההתנפלות הזאת? לא רוצה, אל תבקש! אל תיקח! אבל כזאת כפיות טובה?! עוד רגע הוא היה מחסל אותי... יש לו 'לאפעס' של מתאגרף. ה' יצילנו מעניים שאינם מהוגנים...

כעבור מספר שעות הם נפגשו בחתונה אליה הוזמן ר' יוסף מארץ ישראל. בעל השמחה שהבחין בבוקר בתחילתה של השיחה שנרקמה בין השניים דאג להושיב את שניהם ליד אותו שולחן. רצה שאורחו ירגיש כמה שיותר בבית.

'גדולה לגימה שמקרבת' כל שכן כשהיא מלווה בבשר ודגים וכל מטעמים. ר' יוסף שמזהה את היהודי מהבוקר, מתנצל על נימת האיום שנסזרה בקולו בעת שדחה את התרומה. ראובן פלד מצידו מבקש בעדינות להבין, מדוע יהודי שאינו שנורר נוסע לאמריקה בגלל חתונה? "לא סמכתי על שירות הדואר שיעביר ל'חתן-כלה' את המעטפה, אז הגעתי למסור אותה אישית! זה מה שמביא יהודי שאינו שנורר לנסוע לאמריקה בגלל חתונה." לפתע פורצים שניהם בצחוק גדול ומשחרר. בעל השמחה מביט ממקום מושבו אל שולחנם ושמח לראות כמה נכון היה הרעיון שהגה ברגע של הברקה מוצלחת...

"סדנא דארעא חד הוא" עוד כוסית נמזגת ועוד אחת מתרוקנת. כטוב ליבם הם שוקעים בשיחת חתונה אופיינית. ר' יוסף מספר על שנותיו ברוסיה, על שירותו הצבאי ועל הפעם היחידה שמישהו גרם לו לאבד את קור רוחו על הבוקר. "אבל אז הייתי קצת יותר צעיר והרבה יותר זריז, כך שהמנוול ההוא, להבדיל, לא קיבל הזדמנות שניה..."

ראובן מספר על ילדותו, על בית אביו שחרב בשואה ועל חייו שבחסדי השם שוקמו 'מער-ווייניגער' [פחות או יותר]. "אינני נחשב ל'גביר' במושגי

המקום הזה. אבל ברוך השם, עסקיי משגשגים ופרנסה יש לי בשפע. מנהג הוא אצלי לתת מאה דולר עבור הכנסת כלה לאנשים מארץ ישראל. עכשיו אני חושב שאצטרך לעשות 'התרת-נדרים' כי מסתבר שזה מנהג די מסוכן...", הוא משיב בעקיפה שגוררת עוד פרץ של צחוק.

"התרת נדרים זה דבר טוב", אומר ר' יוסף ובזכרונו עולה מעמד 'התרת נדרים' בצריף והאירוע שהיה אחריו. הוא מוזג עוד שתי כוסיות "ש.ש." אני חושב שגם אני אעשה התרת נדרים... החלטתי כן לקבל ממך נדבה!". ראובן איננו לוקח סיכונים: "למה כוונתך ר' יוסף?"

- "תראה, בשביל מאה דולר אני לא עושה התרת נדרים. בשביל מאה אלף, אני מסכים להיות שנורר".

- "ומה יש לפאלקובניק יהודי בדימוס לעשות במאה אלף דולר?"

- "לפני כמעט עשרים שנה, היה במקלט שמול דלת ביתי בית כנסת... פותח ר' יוסף בסיפורו.

**

בלילה ההוא נדדה שנתו של ראובן פלד...

בבוקר המחרת, אחרי תפילת שחרית, הוא ניגש אל מקומו של ר' יוסף בבית הכנסת ומתיישב לידו.

- "ר' יוסף"

- "בוקר טוב ר' ראובן"

- "בקשר למאה אלף. אתה רציני?"

- "בוודאי שאני רציני, בית כנסת חדש הוא חלומי מאז אותו ליל יום כיפור נורא בו נשרף המקלט."

- "אבל במאה אלף אפשר לבנות בארץ ישראל בית כנסת ראוי לשמו?"

- "לא. ודאי שאי אפשר לעשות הכל. במאה אלף אפשר להתחיל. אפשר לבנות שלד ואולי גם גימור סביר של חלק מאולם התפילה המרכזי."

- "אתה מדבר על מידע בדוק?" שואל ראובן. "קיבלת הערכה מאיש מקצוע?"

- "כן. לא הערכה סופית, העלות הכוללת נעה בסביבות הארבע מאות אלף. פלוס מינוס עשרה אחוזים."

- "הכל כולל הכל?"

- "הכל כולל הכל!"

- "איפה אתה אוכל צהריים?"

**

לאחר ארוחתם המשותפת, חזר ראובן לדון בנושא שלשמו נפגשו:

- "תראה ר' יוסף, חשבתי על הנושא הזה הרבה. אמש לא עצמתי עין וגם הבוקר הפכתי בעניין. החלטתי שאני לא יכול לתת את הסכום שביקשת."

- "ביקשתי מאה אלף. ר' ראובן! אם אין לי מאה אלף, אין לי סיכוי לגייס עוד שלוש מאות. אף אחד לא רוצה לתרום בשביל משהו חסר סיכוי. גם הרשויות לא ממחרות לתקצב פרויקטים חסרי מימון אחר בהיקף של חמישים אחוזים לפחות."

- "בדיוק כך! אינך מעלה על דעתך שאזרוק מאה אלף דולר לפח אשפה של פרויקט חסר סיכוי שאין לו אפילו חמישים אחוז מתקציבו המשוער."

- "אז תעזור לי לגייס עוד מאה אלף. יש לך בטח ידידים בעלי יכולת."

- "ר' יוסף! עם כל הכבוד, אני לא מתכוון לערב ידידים בעסק הזה. מי כמורך יודע כמה לא נעים להיות שנורר..."

ר' ראובן פנה אל שולחן העבודה שלו, שלף ממנו נייר מודפס והושיט אותו לעבר איש שיחו: "זה מה שיש לי להציע. טייק איט אור ליב איט!"

זכרון דברים

בין ראובן פלד, להלן צד א'

ובין ר' יוסף...

הואיל...

והואיל...

והואיל...

מוסכם בזה כדלהלן:

צד א' יפקיד בידי צד ב' המחאה בנקאית במעמד חתימת הסכם זה.

צד ב' מתחייב להפקיד את ההמחאה בחשבון בנק דולרי, שהוא – צד ב' – יהיה מורשה החתימה היחיד בו.

צד ב' מתחייב שלא למשוך כספים מחשבון זה עד לגיוס שבעים וחמישה אחוזים ממימון הפרוייקט כפי שהוגדר במבוא להסכם זה ולא פחות משלוש מאות אלף דולר ארצות הברית.

במידה ותוך שלוש שנים מיום חתימת ההסכם לא תגוייס יתרת הסכום יחזיר צד ב' לצד א' את מלוא ערך ההמחאה, בתוספת תשואה שתצטבר ובניכוי עמלות והוצאות אחרות.

צד ב' מתחייב שלא לחשוף את זהות צד א'.

למען הסר ספק...

ועל זה באנו על החתום

צד ב'

צד א'

ר' יוסף קרא בעיון את ההסכם, פעם ופעמיים. לכאורה, הצעה שאי אפשר לסרב לה. הוא קרא פעם שלישית ואז קלט מה חסר בהסכם:

- "ר' ראובן, צד ב' מבקש לראות את ההמחאה."

- "עוד לא חתמתי עליה. קודם נחתום על ההסכם ואחר כך אחתום על הצ'ק." אמר והגיש לר' יוסף את ההמחאה הכתובה.

- "ר א ו ב נ" קורא ר' יוסף ודמעה נוצצת בעינו "תקרא לעורך הדין שלך."

- "חתימה של קצין יהודי שעושה התרת נדרים, שווה לי יותר מסוללה של עורכי דין. תחתום!"

**

הדבר הראשון שר' יוסף עשה עם שובו ארצה היה פתיחת חשבון בנק דולרי. הדבר השני היה הפקדה לחשבון של המחאה בסך מאתיים וחמישים אלף דולר. הדבר השלישי היה כינוס אסיפה דחופה של כל מתפללי בית הכנסת.

מי שחושב שקל לגייס חמשים אלף דולר, כנראה שלא ניסה אף פעם לגייס כסף. אבל לא לגייס את הסכום הזה, היה פשוט בלתי אפשרי. זה הלך קשה. קשה מאוד אפילו. אולי אם ה'דד-ליין' היה שלשה חדשים, זה היה הולך יותר מהר. תכל'ס לקח כמעט שנתיים לחצות את קו האל-חזור של שלוש מאות אלף הדולרים.

**

חלפו קרוב לשבע שנים מאז הונחה אבן הפינה לבית הכנסת. חנוכת הבית נראתה כבר באופק. ועד בית הכנסת התכנס שוב ושוב כדי לתכנן את פרטי החגיגה ואת המועד המדויק של המעבר למשכן החדש. עסקני הוועד עוד ניסו לגייס תרומות ותמיכות של הרגע האחרון. "כל עוד בית הכנסת בבנייה, המון תקציבים פתוחים בפניו. ברגע שהוא מתאכלס" הזהירו ה'מייבינים' "עוברים לבית הכנסת הבא."

ביום סתווי אחד של שלהי חופשת בין הזמנים, קרא ר' יוסף לשני בחורים צעירים, מסר להם את מפתחות שני בתי הכנסת והורה להם, להעביר כמה שיותר מהר את כל הריהוט הישן כולל הספרים. "הכל כולל הכל! ותעשו את זה כמה שיותר מהר! לפני שהזקנים מגיעים. מנחה נתפלל אם ירצה השם בבית הכנסת החדש."

היום שבו העבירו את הריהוט הישן מהצריף למבנה הכמעט גמור של בית הכנסת החדש, היה אחד הימים הסוערים ביותר בחייה השלוים של קהילתנו. בסופו של דבר שכחה הסערה. חנוכת בית הכנסת הפכה לעובדה. המסיבה הרשמית התקיימה בח"י אלול. בערב ראש השנה גמרו את ה'פינישים' האחרונים של ארון הקודש. וליל התקדש חג, ניצב ר' יוסף בריצוי כל הקהל להיות שליח הציבור.

אחרי החגים נפל ר' יוסף למשכב. המחלה אכלה בו באכזריות ומצבו הדרדר במהירות. בחודש שבט של אותה שנה נפטר ר' יוסף לבית עולמו, זקן ושבע ימים. בהלוויתו השתתפו רבים ממכיריו ומוקיריו. היו שם יוצאי רוסיה עם צברים ואנשי הישוב הישן. היו שם קרובי משפחתו של ר' יוסף מארצות הברית. והיה שם אמעריקאנער אחד, שאם הוא לא היה נעמד ביציאה מבית הקברות ומחלק שטר של מאה דולר לכל פושט יד, לא הייתי מעלה בדעתי ששמו ראובן פלד.

לזכות החתן והכלה

צבי הירש וחיה מושקא שיחיו לרנר

שיזכו לבנות בית בישראל בניין עדי עד על יסודי התורה והמצווה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זו תורת החסידות

* * *

ולזכות הוריהם

הרה"ח **שמריהו אהרן ולאה שיחיו לרנר**

ומשפחתם

הרה"ח **נחמי' הכהן ושפרה רינה שיחיו קפלון**

ומשפחתם

* * *

ולזכות זקניהם

הרה"ח **יעקב ושרה איטה שיחיו לרנר**

הרה"ח **משה אהרן ורוזה שיחיו פטרבורסקי**

הרה"ח **אורי אליעזר הכהן ועליגל שיחיו קפלון**

הרה"ח **חיים הכהן ונחמה אביגיל שיחיו חייקין**

שיזכו לראות נחת רוח יהודי חסידותי מכל צאצאיהם שיחיו
לאורך ימים ושנים טובות

חן חן נל השותתפותכם בשמחתנו
משפחות לרנר - קפלון